

Η «Πίτα του Ηπειρώτη» Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας 22.1.2023

Μετά από δύο χρόνια, αναγκαστικής, λόγω κορωνοϊού, διακοπής, η ΠΣΕ διοργάνωσε την «Πίτα του Ηπειρώτη 2023», αφιερωμένη στις Ηπειρώτισσες Γυναίκες. Η «Πίτα του Ηπειρώτη», θεσμός που είναι συνδεδεμένος με την ιστορία της Πανηπειρωτικής, αφού διοργανώνεται για 40 και πλέον συνεχόμενα χρόνια, δηλώνει τη δράση της και παρουσιάζει την Ηπειρώτικη παράδοση.

Σελ. 3

ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ 2013» Αφιέρωμα

σελ. 7,8,9,10,11

«Η στέγη της ΠΣΕ»

Δήλωση του Περιφερειάρχη Αττικής Γιώργου Πατούλη

Στην κοπή της «Πίτας του Ηπειρώτη», 22.1.2023 ο Περιφερειάρχης Αττικής, Γιώργος Πατούλης, εξαιρώντας τη διαχρονική προσφορά των Ηπειρωτών στον πολιτισμό, αλλά και στην πρόοδο της χώρας, δήλωσε:

« Τιμούμε τον πολιτισμό και την παράδοση ευεργεσιών των Ηπειρωτών. Θα συμβάλουμε να γίνει ένα όραμα χρόνων το «σπίτι του Ηπειρώτη».

«Οι Ηπειρώτες έχουν δια-

χρονική προσφορά στις δύο σκολες στιγμές της ιστορίας και το παράδειγμα των μεγάλων ηπειρωτών ευεργετών του παρελθόντος έδειξε το δρόμο για να αναδυθούν νέοι σύγχρονοι ευεργέτες.

Όλοι οι Ηπειρώτες ανά τον κόσμο τιμούν την Ελλάδα μας.

Ποτέ δεν ξεχνάμε πως οι μεγαλύτεροι και περισσότεροι ευεργέτες της Πατρίδας μας ήταν από την Ήπειρο. Αγαπάμε τον Πολιτισμό τους, είμαστε

κοντά τους και δεσμευόμαστε πως θα αναδείξουμε το πλούσιο πολιτιστικό τους έργο και θα ενώσουμε όλες τις παραδόσεις ανά την Ελλάδα. Σε αυτό το πλαίσιο επαναλαμβάνω πως η Περιφέρεια Αττικής θα είναι στο πλευρό τους και θα συμβάλλουμε στην υλοποίηση του οράματος δεκαετιών για το «Σπίτι του Ηπειρώτη».

Το ΔΣ της ΠΣΕ, πέρα από τις ευχαριστίες, δηλώνει πως ήρθε πια ο καιρός να υλοποιηθεί το

αίτημά μας. Προς αυτή την κατεύθυνση θα αγωνιστεί. Άλλωστε είναι καθαρή υποχρέωση της Πολιτείας. Το σφείλει στην

Πανηπειρωτική διαμαρτυρία στην είσοδο της Βουλής

Θα γίνει στις 15 Φεβρουαρίου 2023, ώρα 5 μ.μ. μετά από αποφάσεις της ΠΣΕ και των Ομοσπονδιών Καλαμά, Κόνιτσας, Μουργκάνας, Ραδοβιζίων Άρτας και Τζουμέρκων

Όλοι οι δρόμοι για τους απόδημους ηπειρώτες στο Λεκανοπέδιο Αττικής θα πρέπει να οδηγούν στην είσοδο της Βουλής το απόγευμα της 15ης Φεβρουαρίου 2023, ώρα 5 μ.μ. Εκεί οι φορείς της αποδημίας θα καταθέσουν τα αιτήματά τους στο προεδρείο της Βουλής και στα κόμματα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της

Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (ΠΣΕ) αποφάσισε ομόφωνα για την κινητοποίηση στη συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 2023 και μαζί με τις Ομοσπονδίες Καλαμά, Κόνιτσας, Μουργκάνας, Ραδοβιζίων Άρτας και Τζουμέρκων απύθνητο κάλεσμα στο οποίο τονίζει: «Απευθυνόμαστε σε όλους τους φορείς της αποδημίας και καλούμε να μην υπο-

χωρήσουμε στις δυσκολίες. Μην αφήσουμε την Ηπειρωτική αποδημία, τα χωριά μας, την Ήπειρο να σβήσουν. Με συλλογική δράση, με αγάπη για τον τόπο μας και τον λαό μας θα ξεπεράσουμε τα προβλήματα».

Στο διεκδικητικό πλαίσιο συνοψίζονται 15 άξονες «για την εφαρμογή ενός συνολικού σχεδίου στοχευμένων μεταρρυθμίσεων,

με ισχυρά κίνητρα και υπερβατικές δημόσιες επενδύσεις για ουσιαστική και μετρήσιμη ανάπτυξη όλων των περιοχών της Ήπειρου, που ερμηνώνουν με σκοπό την αναγέννησή τους και την ανατροπή των συνθηκών, που οδήγησαν στην εγκατάλειψή τους».

Σελ. 12

«Έφυγε και ο Στυλιανός Μπέλλος»

σελ. 14

Συνέντευξη του Νίκου Κατσαλίδα στην «Πανηπειρωτική»

σελ. 16

«Δημήτρης Λένης, Ηπειρώτης της προσφοράς»

σελ. 4

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ Π.Σ.Ε.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Αντιπροσωπεία της ΠΣΕ, μετά από απόφαση του ΔΣ, με κοινωνική ευαισθησία και σεβασμό επισκέφθηκε ανήμερα των Θεοφανίων 6.1.2023 τη «Στέγη Θηλέων Π. Φάληρο-Άγιος Αλέξανδρος». Το ίδρυμα αυτό λειτουργεί από το 1963 και έχει σκοπό τη φιλοξενία, προστασία, διαπαιδαγώγηση, ψυχοσυναισθηματική στήριξη και αποκατάσταση κακοποιημένων και παραμελημένων γυναικών, κυρίως κοριτσιών.

Την αντιπροσωπεία αποτελούσαν η Α' Αντιπρόεδρος Μαρίκα Γκόνη, ο Ειδικός Γραμματέας Χριστόφορος Ευθυμίου και το μέλος του ΔΣ Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου μαζί με τη χορωδία της ΠΣΕ.

Την αντιπροσωπεία της ΠΣΕ συνόδευσε ο πρόεδρος της Ένωσης Ηπειρωτών Περιστερίου "Ο Πύρρος", Ζήκος Κόντης και η Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ηπειρωτών Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου Μαρία Καφούρου.

Τους υποδέχτηκαν ο Πρόεδρος του ΔΣ και Αντιδήμαρχος Πόλης Δημήτρης Μπρέλος,

η Διευθύντρια της Στέγης, συμπατριώτισσά μας, Νικολέττα Μπρέζα, κοινωνικοί λειτουργοί, και παιδαγωγοί.

Η χορωδία, υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Βαγγέλη Κώτσιου, έψαλε τα κάλαντα, ενώ η αντιπροσωπεία του ΔΣ μετέφεραν χαιρετισμό του ΔΣ της ΠΣΕ, έδωσαν ευχές και δώρα στα κορίτσια της Στέγης.

Η ΠΣΕ καθοδηγούμενη από το κοινωνικό πρόσημο προσφοράς που χαρακτηρίζει ανέκαθεν τον Ηπειρώτη και την Ηπειρώτισσα πραγματοποίησε την πρώτη κοινωνική της δράση για το 2023 επιλέγοντας την επίσκεψη στο συγκεκριμένο ίδρυμα. Παράλληλα τονίζεται και το γεγονός ότι η «Πίτα του Ηπειρώτη 2023» που θα πραγματοποιηθεί στο ΣΕΦ 22.1.2023 είναι αφιερωμένη στη «Γυναίκα της Ηπείρου» αποτιμώντας το ισχυρό συναίσθημα αλληλεγγύης της Ηπειρώτισσας και του σεβασμού της ανθρώπινης προσωπικότητας.

Θερμές ευχαριστίες στους συμπατριώτες μας Χρήστο Έξαρχο, Γιώργο Έξαρχο, και Ζήκο Κόντη για την προσφορά τους και τα γλυκίσματα.

Επιπλέον, θερμές ευχαριστίες για τη βοήθεια και την προσφορά σε δώρα από την Αντιπρόεδρο του Συλλόγου Ηπειρωτών Ν. Σμύρνης και Π. Φαλήρου Μαρία Καφούρου.

Τέλος, να σημειώσουμε και την επίσκεψη της Δήμητρας Νάνου, Αντιπεριφερειάρχη Αττικής Νοτίου Τομέα, η οποία λόγω υποχρεώσεων, έφτασε με μικρή καθυστέρηση.

Η ΠΣΕ θα συνεχίσει να δραστηριοποιείται κοινωνικά στήριζόμενη και στη σχετική εμπειρία από την επίσκεψη αυτή στη «Στέγη Θηλέων Π. Φάληρο-Άγιος Αλέξανδρος».

Το δίδαγμα ήταν πανανθρώπινο.

Κάθε άνθρωπος, κατέχει άμα τη γεννήσει του, το μοναδικό και αναπαλλοτρίωτο δικαίωμα. Το δικαίωμα στη ζωή. Και το δικαίωμα αυτό δεν εκποιείται, δεν καταπατάται, δεν κτηματογραφείται και δεν αφαιρείται. Συνεπώς η ανθρώπινη ζωή ανάγεται σε μοναδική και ανεπανάληπτη αξία!

Έχουμε χρέος να την προστατεύσουμε.

Από το Γραφείο Τύπου της ΠΣΕ

Από την επίσκεψη στη «Στέγη Θηλέων Π. Φάληρο-Άγιος Αλέξανδρος»

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ-ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΜΟΥΡΓΚΑΝΑΣ

Νέο Δ.Σ. με αγωνιστικές υποσχέσεις

Το πανό της Ομοσπονδίας Μουργκάνας στην εκδήλωση της «Πίτας του Ηπειρώτη 2023»

Ομόφωνα εγκρίθηκαν ο Διοικητικός και Οικονομικός απολογισμός του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου της Ομοσπονδίας Μουργκάνας στη συνέλευση που έγινε στις 18 Δεκεμβρίου 2022 στα γραφεία της Ομοσπονδίας. Στη συνέλευση πήραν μέρος 38 Αντιπρόσωποι από 12 Αδελφότητες και τη διεύθυνση των εργασιών ανέλαβε ο Γιώργος Οικονόμου, πρώην πρόεδρος του Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας (Π.Σ.Ε.).

Ο πρόεδρος του απερχόμενου Δ.Σ. Νίκος Παπαθανασίου παρουσίασε τον απολογισμό με την πλούσια δραστηριότητα στο σύντομο διάστημα της θητείας του Δ.Σ. (10.2.2022 μέχρι 18.12.2022). Ο Ν. Παπαθανασίου έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ενωτική και αγωνιστική διεκδίκηση λύσεων στα οξυμένα προβλήματα της υπαίθρου της Ηπείρου και χαρακτήρισε το κάλεσμα των πέντε Ομοσπονδιών σοβαρή παρακαταθήκη για το μέλλον. Επίσης ο Νίκος Πα-

παθανασίου χαρακτήρισε προφάσεις εν αμαρτίαις τα λεχθέντα περί κομματικοποίησης που σκοπό έχουν να εμποδίσουν τις διεκδικήσεις και να συγκαλύψουν τις ευθύνες όσων είναι διαχρονικά υπεύθυνοι για τη κατάσταση των χωριών μας. Ο πρόεδρος της Συνέλευσης Γιώργος Οικονόμου τόνισε ιδιαίτερα την αναγκαιότητα αγωνιστικής διεκδίκησης και χωρίς συμβιβασμούς άμεσων λύσεων στα διαχρονικά και οξυμένα προβλήματα των χωριών μας, σε συντονισμό με την Π.Σ.Ε. και τις Ομοσπονδίες των απόδημων Ηπειρωτών.

Με τον ολοκλήρωση των εργασιών και των εκλογών επιβεβαιώθηκε η αναγκαιότητα αγωνιστικής διεκδίκησης άμεσων λύσεων στα διαχρονικά και οξυμένα προβλήματα των χωριών μας, σε συντονισμό με την Π.Σ.Ε. και τις Ομοσπονδίες των απόδημων Ηπειρωτών.

Στην πρώτη συνεδρίαση το Δ.Σ. σχολίασε τη συνέλευση της Ομοσπονδίας και δεσμεύτηκε για την υλοποίηση των αποφάσεων και κατευθύνσεων.

Το Δ.Σ. καλεί όλα τα μέλη και στελέχη των Αδελφοτήτων στη συγκέντρωση στο Σύνταγμα μαζί με τις άλλες Ομοσπονδίες και τη Π.Σ.Ε. στις 15.2.2023.

Το νέο Δ.Σ. καλεί σε επείγουσα ανασυγκρότηση όλων των Αδελφοτήτων και την επαναδραστηριοποίηση προσωπικοτήτων της Μουργκάνας.

Το Δ.Σ. αναλαμβάνει την ευθύνη δίμηνης έκδοσης Ηλεκτρονικής Εφημερίδας.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτήθηκε σε σώμα ως κάτωθι.

Πρόεδρος: Παπαθανασίου Νίκος. Α' Αντιπρόεδρος: Ανυφαντής Παναγιώτης. Β' Αντιπρόεδρος: Πέλεχας Βασίλης. Γεν. Γραμματέας: Κανακόπουλος Δημήτρης. Ταμίας: Δήμος Χρήστος. Έφορος Πολιτισμού: Μπότσαρη Βαρβάρα. Έφορος Δημοσίων Σχέσεων: Αθανασίου Γιώργος. Αναπληρωτής Γραμματέας: Δήμος Γιώργος.

Μέλη: Κόντης Ζήκος, Κωνσταντίνου Κώστας και Τσαγκάρης Δημήτρης
Αναπληρωματικοί: Διώχνος Στέλιος και Τσουκαλά Βάσω

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ Ν. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

«Η Πίτα της Ηπειρώτισσας»

Ο Σύνδεσμος Γυναικών Ηπείρου Ν. Κορινθίας, σε πείσμα των καιρών, διοργάνωσε την Ετήσια Εκδήλωσή του «Η Πίτα της Ηπειρώτισσας» Κυριακή 15 Ιανουαρίου, 2023. Μία Εκδήλωση, η οποία αποτελεί θεσμό για τα Πολιτιστικά δρώμενα, στο Νομό Κορινθίας.

Η επιτυχία της ήταν αναμενόμενη, γιατί πάντα υποστηρίζεται με την ποιότητα που απαιτεί η εποχή μας, η Ιστορία, ο Πολιτισμός και η Παράδοση της Πατρογονικής μας Γης, της Ηπείρου.

Η Έναρξη της νέας Χρονιάς μαζί με την κοπή της Πρωτοχρονιάτικης Πίτας όπως κάθε χρόνο, ξεκινά για τα Πολιτιστικά Δρώμενα του Συνδέσμου, από τον τόπο καταγωγής μας την Ήπειρο με τραγούδια και χορούς. Τιμώντας παράλληλα, Ηπειρώτες Συμπατριώτες μας, που πρόσθεσαν μέσω οποιασδήποτε μορφής Τέχνης στον Ελληνικό μας Πολιτισμό.

Στην «Πίτα της Ηπειρώτισσας» 2023, τιμήσαμε τον εκλεκτό Συμπατριώτη μας Τραγουδιστή-Ερμηνευτή ΚΩΣΤΑ ΤΖΙΜΑ, για την ανεκτίμητη προσφορά του στην Δημοτική μας Μουσική Ιστορία, στην Παράδοση και τον Πολιτισμό μας. Ο Κώστας Τζίμας με ένα δώρο που η φύση του χάρισε και ένα ταλέντο που η Ηπειρώτικη Γη γονιμοποίησε, παίρνοντας την σκυτάλη από τις

Ο πρόεδρος της ΠΣΕ Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χίτος έκοψε την Πίτα

προηγούμενες γενιές τραγουδιστών και οργανοπαίκτων, συνέχισε τον αγώνα διάσωσης και διαφύλαξης των αυθεντικών χαρακτηριστικών των Δημοτικών μας Τραγουδιών.

Καλή & Δημιουργική Χρονιά,
με Ειρήνη

Για το ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΣΚΑΡΜΟΥΤΣΟΥ — ΤΑΣΟΥΛΑ

Πανηπειρωτική

Όργανο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας

Κλεισθένους 15, 105 52, Αθήνα • Τηλ.: 210 3241137-3243822
Fax: 210 324382 e-mail: info@panepirotiki.com
Facebook: Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας
site: www.panepirotiki.com

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ: Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χίτος,

Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας
ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ από Συντακτική Επιτροπή:
Χρήστος Τούμπουρος
Γιάννης Βέλλης
Μαρίκα Γκόνη • Μηνάς Ζέρβας
Ελένη Κοντούλη • Γιώργος Μουσαγός
Κατερίνα • Σχισμένου
Μαρίνα Τζάκου • Ηλίας Χρηστάκος
Φωτορεπορτάζ: Γιάννης Βέλλης

Παιδικός Σταθμός φωςνή πηλαχίδα
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΗΛΙΑΧΙΔΑ
«σε εκπαίδευση σου χρόνο!»

Προμηνό 43 Άνω Πατίσια, ΤΚ. 11143
dimtrisiakidis@gmail.com
fotini.iaakidis@gmail.com
Τηλ.: 210-2525250
Κινητό: 6977484250
Κινητό: 6932463195
Φαξ: 210-211224

Λακωνό 10-12 Άνω Πατίσια, ΤΚ. 11141
dimtrisiakidis@gmail.com
fotini.iaakidis@gmail.com
Τηλ.: 210-211224
Κινητό: 6979675415
Κινητό: 6932463195
Φαξ: 210-211224

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΟΝΤΟΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Μιλάνου
Υ. ΙΑΤΡΟΣ Α' ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΑΙΔΩΝ «Π. & Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ»

Καβάφη 20 & Μακαρίου 23 (συνέχεια Αγ. Τριάδος),
Αγ. Παρασκευή (Πευκόκκια)
Τηλ.: 210 600 1418 • Κιν.: 693 600 1418 • Φαξ: 210 639 1787
• e-mail: antoniskontos5@gmail.com ΔΕΣΤΑΙ ΜΕ ΡΑΝΤΕΒΟΥ: 17.30-20.30

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η «ΠΙΤΑ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ 2023»

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (Π.Σ.Ε.), ο κορυφαίος φορέας της Ηπειρώτικης Αποδημίας στον κόσμο, διοργάνωσε την «Πίτα του Ηπειρώτη 2023», στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, στις 22 Ιανουαρίου, Κυριακή, ώρα 10.00'.

Η γιορτή αυτή είναι συνδεδεμένη με την ιστορία και τη δράση της Π.Σ.Ε., στην οποία αποτυπώνεται η ιδιαιτερότητα, η διάρκεια και η σπουδαιότητα της Ηπειρώτικης παράδοσης, γενικά του Ηπειρώτικου πολιτισμού. Μετά από μια δίκρονη - αναγκαστική, λόγω κορωνοϊού - απουσία, η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε φέτος, παρά τις γνωστές δυσκολίες, στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας (Σ.Ε.Φ.).

Ήταν αφιερωμένη στην Ηπειρώτισσα Γυναίκα. Παρουσιάστηκε η δράση της σ' όλες τις εκφάνσεις της ζωής της.

Ζαγόρι-Γιάννινα: Αγάπη, Παγωνί: Γάμος, Τζουμέρκα: Μπρόττα, Πρέβεζα-Άρτα: Αγροτική Ζωή, Θεσπρωτία: Αγώνας, Κόνιτσα: Ξενιτιά, Βόρεια Ήπειρος: Αποχωρισμός, Βλάχοι-Σαρακατσάνοι: Νομαδική Ζωή.

Αιώνιες ζωές και μεγάλες πορείες, όπως σωστά ειπώθηκε, μέσα στο δύσκολο τόπο και δικό τους χρόνο που αποκτούσε μια άλλη διάσταση: Αυτόν της προσφοράς.

Την πίτα ευλόγησε ο εκπρόσωπος του Μητροπολίτη Πειραιώς, Αρχιμανδρίτης Αυγουστής.

Την όλη εκδήλωση κόσμησε με τη συμμετοχή του ο πατριάρχης της Ηπειρώτικης μουσικής, Πέτρο-Λούκας Χαλκιάς.

Συμμετείχαν εβδομήντα χορευτικοί όμιλοι, από την Ελλάδα και την Βόρεια Ήπειρο, και 1.500 χορευτές, πλήθος Ηπειρωτών μουσικών και κομπανιών, η

χορωδία της Παραδοσιακής Μουσικής της Π.Σ.Ε., με μαέστρο τον Βαγγέλη Κώτσου, το Πολυφωνικό Εργαστήρι της Π.Σ.Ε. με κυρατζή τον Αλέξανδρο Λαμπριδίδη και οι «Ισοκράτισσες». Ήταν ένα πλούσιο και μοναδικό πολυθέαμα.

Επιπλέον οι κομπανίες του θοδωρή Γεωργόπουλου, Λευτέρη Γκιώκα, Αντώνη Κακούρη, Δημήτρη Κώτσικα και του Τάσου Μαγκλάρα.

Τραγουδίσαν: Σάββας Σιάτρας, Παγώνα Αθανασίου, Γιάννης Καψάλης, Αφραί Κόνιτη, Κώστας Λεοντίδης, Ανδρέας Μετσαβίτης, Δημήτρης Τζουμερκιώτης, Κωνσταντίνα Τούνη, Ελευθερία Χαραλάμπους, Χρή-

στος Πάτσας, Νίκος Καλαμίδας.

Ουσιαστική ήταν και η συμμετοχή των καλλιτεχνών: Δόκιμος Χαραλάμπους, Ιωάννα Χαραλάμπους, Ναπολέων Μιχ. Δάμος και Τρύφων Αναστασίου.

Μας τίμησαν με την παρουσία τους: Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, Κωνσταντίνος Τασούλας, ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γιώργος Αμυράς, ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Καχριμάνης, ο Περιφερειάρχης Αττικής Γιώργος Πατούλης, η Πρόεδρος του Σ.Ε.Φ. Χριστίνα Τσιλιγγίρη, ο Αρχηγός της ΕΛ.ΑΣ και εκπρόσωπος Υπ. Προστασίας Πολίτη, Κων/νος Σκούμας.

Τα Κάμματα, αντιπροσωπεύθηκαν από τους εξής: ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: Ιωάννης Μελάς βουλευτής Πειραιά. ΣΥΡΙΖΑ: Μερóπη Τζούφη βουλευτής Ιωαννίνων. ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ: Ανδρέας Σπυρούπουλος, ΚΚΕ: Νίκος Παπαναστάσης, βουλευτής Αιτωλοκαρνατίας, ΜεΡΑ 25: Ιωάννης Ζώης.

Επίσης, μας τίμησαν οι εξής: Χρήστος Γκόκας, βουλευτής ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΑΛ Άρτας, Κώστας Ζαχαριάδης, βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ, Ιωάννης Μπαλάφρας βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ και τ. Υπουργός, ο Επικεφαλής της παράταξης «Ορίζοντες Ηπείρου» Σπυρίδων Ριζόπουλος, ο Δημήτρης Δημητρίου, επικεφαλής παράταξης Περιφέρειας «ΗΠΕΙΡΟΣ ΟΛΟΝ», ο Δήμαρχος Πειραιά, Γιάννης Μάραλης, ο Δήμαρχος Ηγουμενίτσας, Ιωάννης Λώλος, ο Δήμαρχος Σουλίου Γιάννης Καραγιάννης, ο Δήμαρχος Γ. Καραϊσκάκη Περικλής Μίγδος, ο Δήμαρχος Δωδώνης και Πρόεδρος ΠΕΔ Ηπείρου Χρήστος Ντακαλέτσος, ο Δήμαρχος Ζίτσας Μιχαήλ Πλιάκος, ο Δήμαρχος Παγωνίου Κώστας Καψάλης.

Οι πρώην πρόεδροι της Π.Σ.Ε.: Γεώργιος Οικονόμου, Κωνσταντίνος Αλεξίου, Ιωάννης Ζώης.

Επιπροσθέτως, ο Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Φιλιατών, Γρηγόρης Ζιάκας, η Αντιδήμαρχος Οικονομικών Φιλιατών Ράνια Παππά, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ζίτσας κ. Λιάκος, ο Πρόεδρος του Ναμικού Προσώπου Ζίτσας Περικλής Γρίβας, ο

τ. Βουλευτής Θανάσης Οικονόμου, ο τ. Ευρωβουλευτής κ. Μαρίας και ο Πρόεδρος της Πανθεσσαλικής Στέγης κ. Στέφανος Κούρτας.

Οι «Ηπειρώτικες Γέφυρες στην Ελλάδα και τον κόσμο», που αναδεικνύουν τους ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς με άλλες περιφέρειες και αποδήμους, φέτος φιλοξένησαν, και για ιστορικούς λόγους, τους Μικρασιάτες.

Την επιμέλεια της εκδήλωσης είχε ο Έφορος Πολιτισμού Νίκος Ζέκης και την παρουσίασαν οι Γεωργία Ζώη και Μαρίκα Γκόνη.

Το μουσικό πρόγραμμα ήταν διανοημένο από ιστορικά και λογογραφικά κείμενα του Νίκου Ζέκη και Χρήστου Τούμπουρου.

Οι φωτογραφίες του ημερολογίου ήταν του Γιώργου Μάνη.

Ευχαριστούμε θερμά τον Γρηγόρη Ζαφείρη και τον Παντελή Σούλη για την βιντεοσκόπηση της εκδήλωσης καθώς και τον Σπύρο Μπενέκο για τη φωτογραφική κάλυψη, καθώς και τον Γρηγόρη Ζιάκα που κάθε χρόνο μας χορηγεί την πίτα που ιερουργείται.

Θερμές ευχαριστίες στους χορηγούς μας: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ, Φυσικό μεταλλικό νερό ΖΑΓΟΡΙ,ΒΙΚΟΣ, Συντεχνία Αρτοποιών Αθηνών-Προαστίων-Περικίων, Σωματείο Αρτοποιών Πειραιώς και Νήσων, Τάσος Βενέτης, Γιολδάσης Αρτοποιήματα, ΠΑΣΧΟΣ ΘΩΜΑΣ-ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ, ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΕΣ, OPTICS Angelos, Σταύρος Ζηκόπουλος.

Χορηγοί Επικοινωνίας: ΕΡΤ, ΣΤΑΣΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Π.Σ.Ε. με σοβαρότητα και σχολαστικότητα θα εξετάσει το θέμα της προσέλευσης των Ηπειρωτών/σσαν, αλλά και όλων όσοι αγαπούν την Ήπειρο, τον πολιτισμό της, στην καθιερωμένη ετήσια εορτή του Ηπειρώτη. Η «Πίτα του Ηπειρώτη», είναι θεσμός που ταυτίστηκε με τη δράση της Π.Σ.Ε., την υφή και τη συνέχειά της.

Από το Γραφείο Τύπου της Π.Σ.Ε.

Η αντιπροσωπεία των Βορειοηπειρωτών στη Βουλή των Ελλήνων

Τα μέλη των αποτελούσαν χορευτικά των Βορειοηπειρωτών, τα οποία συμμετείχαν στην «Πίτα του Ηπειρώτη 2023», την επομένη της εκδήλωσης, Δευτέρα 23.1.2023, επισκέφθηκαν την Βουλή των Ελλήνων. Τους υποδέχτηκε με μεγάλη εγκάρδιότητα ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων, Κωνσταντίνος Τασούλας και ο Αντιπρόεδρος Οδυσσεύς Κωνσταντινόπουλος. Τους συνόδευσαν, από την ΠΣΕ η Α' Αντιπρόεδρος Μαρίκα Γκόνη, ο Έφορος Πολιτισμού Νίκος Ζέκης, ο Έφορος Δημοσίων Σχέσεων Αντώνης Κονιάς και το μέλος του ΔΣ Κώστας Ζηκόπουλος.

Ο Πρόεδρος της Βουλής καλωσόριζοντάς τους, αναφέρθηκε περιληπτικά στα γεγονότα της απελευθέρωσης της Ηπείρου και της διαμόρφωσης των συνόρων μας κατά τους Βαλκανικούς πολέμους.

«Όταν άρχισε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος, ο πόλεμος δηλαδή ορισμένων κρατών των Βαλκανίων κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η Ελλάδα και η Σερβία ήταν μαζί. Ο στόχος ήταν η Ελλάδα να μεγαλώσει. Η Αλβανία δεν υπήρχε τότε. Ήταν Οθωμανική Αυτοκρατορία. Ο ελληνικός στρατός άρχισε να ελευθερώνει την Ήπειρο και τη Μακεδονία.

Στο Λονδίνο πάλι η Αγγλία που ήταν κοσμοκράτειρα κάλεσε τους πρέσβεις όλων των χωρών των μεγάλων της Ευρώπης, Γαλλία, Αγγλία και Ρωσία και των χωρών που πολεμούσαν στα Βαλκάνια, για να δουν πώς θα φτιάξουν τα σύνορα. Η Ελλάδα ήθελε τα Γιάννινα και παραπάνω. Τα Γιάννινα ήταν βιλαέτι και ήταν και το σαντζάκι του Αργυροκάστρου και της Κορυτσάς.

Η Αυστρία και η Ιταλία δεν ήθελαν η

Ελλάδα να πάει πολύ πάνω, γιατί η Ελλάδα είχε ήδη την Κέρκυρα. Έχοντας την Κέρκυρα και τις απέναντι ακτές που σήμερα είναι η Αλβανία θα έλεγχε το στόμιο της Αδριατικής και αυτό θα απειλούσε και την Αυστρία που ήταν πιο πάνω και τη Γερμανία και την Ιταλία. Και αν η Σερβία έπαιρνε ένα άλλο κομμάτι έβγαине στις Δαλματικές ακτές, τότε η Ελλάδα και η Σερβία θα είχαν τεράστιο έλεγχο στην περιοχή εις βάρος της Αυστρίας, της Ιταλίας και της Γερμανίας. [...]

Θέλω να καταλάβετε πως τα μεγάλα συμφέροντα επηρεάζουν την κατάσταση...

Εδώ είναι η ελληνική Βουλή. Σας υποδέχεται ένας Ηπειρώτης Πρόεδρος της Ελληνικής Βουλής, με μεγάλη χαρά. Σας συχαίρω που σπριζίζετε τις παραδόσεις και τις κρατάτε με τόσο έντονο και συναρπαστικό τρόπο. Εύχομαι καλή πρόοδο σε όλους και όλες, κάθε προκοπή και να ξέρετε ότι παρά τις δυσκολίες, η πατρίδα, η Ελλάδα είναι δίπλα σας και ρομαντικά και ουσιαστικά και με το μυαλό και με την καρδιά».

Σε απάντηση η πρόεδρος του Πολιτικού Συλλόγου Δερβίτσανης «ΔΕΡΒΗ» Κωσταντώ Μπαρούτα-Ξέρρα είπε και τα εξής: «Εκτός της Ελλάδας ζει ένας ελληνικός πληθυσμός, κομμάτι του οποίου είμαστε και εμείς. Είμαστε άνθρωποι οι οποίοι ζούμε μόνιμα εκεί, κρατούμε τις

Από την επίσκεψη στη Βουλή των Ελλήνων

Από την ξενάγηση στο Μουσείο της Ακρόπολης

Θερμή ήταν η υποδοχή του Προέδρου της Βουλής Κώστα Τασούλα

παραδόσεις μας, τη γλώσσα μας, την εθνικότητά μας, τη θρησκεία μας και κάνουμε μεγάλο αγώνα. Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι υπάρχουν γι' αυτό το λόγο, για να μαθαίνουν στα παιδιά, στους νεότερους όσα δεν μπορούν να μάθουν για τον τόπο μας. Σας ευχαριστούμε θερμά που μας βοηθήσατε να έρθουμε».

Ακολούθως επισκέφθηκαν το «Μουσείο Ακρόπολης», όπου και ξεναγήθηκαν.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΣΗΜΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Η ενσκόλησή μας με τον λαϊκό ηπειρωτικό πολιτισμό μέσα από τους κόλπους ενός ιστορικού συλλόγου της αποδημίας, που αισίως έχει μπει στον δεύτερο αιώνα κοινωνικής δράσης και πολιτισμικής δημιουργίας (έτος ιδρύσεως 1919), θεωρούμε ότι μας επιτρέπει να καταθέσουμε τις παρακάτω σκέψεις, θέτοντας, αρχικώς, συγκεκριμένα ερωτήματα.

Μήπως είναι ανάγκη τα μέλη των πολιτιστικών συλλόγων και ειδικά αυτά των Διοικητικών Συμβουλίων να επαναπροσδιορίζουν τα κίνητρά τους προτού αποφασίσουν να εμπλακούν;

Μήπως θα πρέπει να επαναξιολογήσουμε σε μερικά σημεία τη φυσιογνωμία, τη σκοποθεσία και το ρόλο των πολιτιστικών συλλόγων;

Θέλοντας να δώσουμε σύντομες και ενδεικτικές απαντήσεις, πάντα ως αφορμή γόνιμου προβληματισμού, μεταφέρουμε την άποψη μεγάλης μερίδας κόσμου που θέλει τους πολιτιστικούς συλλόγους και τις ομοσπονδίες να λειτουργούν σε μερικές των περιπτώσεων ως δούρειοι ίπποι για προσωπικές φιλοδοξίες. Γι' αυτό και ίσως συν τα χρόνια σιγά σιγά και συγκεκριμένα να μετατρέπονται σε «Μονολόγους» και όχι σε Συλλόγους.

Δευτερευόντως, δεν πρέπει να μας διαφεύγει της προσοχής εμπλεκόμενοι με τις εν λόγω συλλογικότητες, το γεγονός ότι ένας Σύλλογος πέρα από τους καταστατικούς σκοπούς του (διατήρηση-διάδοση στοιχείων της παράδοσής μας, ηθών - εθίμων, κτλ) - που ίσως και να παραμένουν χωρίς τροποποίηση ακόμα και για δεκαετίες- μοιραία καλείται να παίξει και άλλους σημαντικούς ρόλους ως κομμάτι συγκεκριμένων κοινωνιών και λειτουργώντας κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες.

Κουράζουν οι εικόνες των συλλόγων που ξεκινούν και τελειώνουν με επαναλαμβανόμενες μουσικοχορευτικές παραστάσεις ή μάλλον «αναπαραστάσεις» του παρελθόντος. Μπορεί η επικοινωνία και η συνεργασία να επιτυγχάνεται και μέσα από αυτές, εντούτοις, δεν είναι μονάχα αυτές.

Ο σύλλογος ως ζωντανό κύτταρο οφείλει να προσαρμόζεται στην εξελικτική διαδικασία της κοινωνικής μας ζωής. Πέρα από τις ψυχαγωγικές εκδηλώσεις οφείλει να προσφέρει ευκαιρίες για σφαιρική επικοινωνία. Να εκπαιδεύει τα μέλη του στον εθελοντισμό. Να βάζει προτεραιότητα τον συνάνθρωπο και να στέκεται αρωγός στις ανάγκες του. Να νοιάζεται για το περιβάλλον. Όχι με στρογγυλές τράπεζες, κουβεντολόγι και διαπιστώσεις. Με πρακτικό τρόπο.

Ας αφήσουμε λιγάκι το λαϊκό πολιτισμό στους λαογράφους και ας επικεντρωθούμε στο κοινωνικό μας έργο. Ας ιδρύσουμε συλλόγους αιμοδοτών στους κόλπους των συλλόγων μας. Ας προχωρήσουμε στη διεκδίκηση εκπαιδευτικών (εθνικής και ευρωπαϊκής εμβέλειας) προγραμμάτων. Ας προχωρήσουμε σε ανασώσεις-δεντροφυτεύσεις. Ας οργανώσουμε παζάρια προκειμένου να βοηθήσουμε ευπαθείς ομάδες. Ας βραβεύουμε κάθε χρόνο και από ένα άτομο με σημαντική προσφορά στο κοινωνικό σύνολο ή/και στον επισημονικό τομέα. Ας προχωρήσουμε σε συνεργείες με συλλογικότητες διαφορετικών γεωγραφικών διαμερισμάτων και πολιτιστικών στοιχείων, ώστε να λάβουμε και να δώσουμε τεχνονομία.

Όλα τα παραπάνω, και πολλά άλλα, αυτομάτως μπορούν να κάνουν ακόμα πιο σημαντικό το έργο των πολιτιστικών ηπειρωτικών συλλόγων μας, των αδελφοτήτων και των ομοσπονδιών μας.

Κλείνοντας, τονίζοντας την αναγκαιότητα του πολιτισμού στη ζωή μας, εξηγήσαμε για άλλη μια φορά πως πολιτισμός είναι και η κοινωνική μας προσφορά και η οικολογική μας αφύπνιση και η εκπαίδευση στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας της κοινωνικής μας ζωής και οι δράσεις αλtruισμού. Με τον τρόπο αυτό μαθαίνουμε, εκτός των άλλων, την ανοχή στη διαφορετικότητα και συμμετέχουμε σε έναν διαπολιτισμικό διάλογο εντός μιας λιγότερο προγονόληκτης κοινωνίας.

Γιατί πολιτιστικά και κοινωνικά δικαιώματα αναγκαία είναι να συμπαρέχονται...

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Χάιδας Αλέξανδρος,
Πρόεδρος Πανπειρωτικού Συλλόγου Πατρών
Χατζηγιάννη Γεωργία,
Ταμίας Πανπειρωτικού Συλλόγου Πατρών

Δημήτρης Λένης, Ηπειρώτης της προσφοράς

Δώδεκα ολόκληρα χρόνια, Πρόεδρος του Συνδέσμου Ηπειρωτών Πειραιώς

Απεχώρησε από την προεδρία του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς, ο Δημήτρης Λένης, ένας εξαιρετικός πατριώτης που ξεχώριζε για το ήθος, το ποιόν και την αυθεντικότητά του. Η προσφορά του στην Ηπειρωτική αποδημία είναι σημαντική και έχαιρε από όλους βαθύτατης εκτίμησης.

Ο Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς την Κυριακή 18 Δεκεμβρίου 2022 στο κέντρο TERRA VERDE στη Νίκαια διοργάνωσε μια υπέροχη εκδήλωση για τα 94 χρόνια από την απόφαση για την ανέγερση της Ηπειρωτικής Λέσχης και 136 από την ίδρυσή του το 1886 και τίμησε τον διατελέσαντα επί 12 έτη πρόεδρο του Δ.Σ. κ. **Δημήτριο Λένη** για την προσφορά του στο Σύνδεσμο. Ο νυν πρόεδρος και όλα τα μέλη του Δ.Σ. τίμησαν τον κ. **Λένη** με πολλή αγάπη και εκτίμηση με την καθιερωμένη πλακέτα και ένα υπέροχο λεύκωμα με παλιές επιστολές από τα αρχεία του Συνδέσμου καθώς και με φωτογραφικό υλικό από διάφορες εκδηλώσεις που είχαν γίνει επί προεδρίας του.

Η κ. **Αγλαΐα Ζαχαλίκου**, Γενική Γραμματέας επί σειρά ετών, του Συνδέσμου με τον υπέροχο λόγο της αναφέρθηκε εκτενώς στο έργο και τις εκδηλώσεις που έγιναν επί προεδρίας του καθώς και στο βιογραφικό του, ο οποίος γεννήθηκε το 1944 στα Κούρεντα Ιωαννίνων. Στην ηλικία των 12 ετών φτωχό παιδί ήρθε στην Αθήνα να δουλέψει. Έφυγε αλλά η καρδιά και η ψυχή του έμεινε στην Ήπειρο. Ξεκίνησε να δουλεύει ως αρτεργάτης σε αρτοποιεία συμπατριωτών και στην ηλικία των 24 ετών κατάφερε να νοικιάσει το πρώτο του αρτοποιείο. Το 1972 αγόρασε πια το δικό του αρτοποιείο στο Κερατσίνι το οποίο ενοικίασε σε άλλο άτομο ενώ ο ίδιος συνέχιζε να λειτουργεί το αρτοποιείο που είχε ενοικιάσει στην αρχή. Το 1973 παντρεύτηκε με την **Αθανασία Καράμπελα** και απέκτησε 3 παιδιά. Το 1974 αναγκάζεται λόγω της επιστράτευσης να αφήσει το αρτοποιείο και, όταν πια ομαλοποιήθηκε η πολιτική κατάσταση, άρχισε να εργάζεται ως πωλητής αλεύρων στην εταιρία Μύλων Μακεδονίας. Από το 1977 μέχρι το 2000 εργάστηκε στο αρτοποιείο του οποίου ήταν και ιδιοκτήτης. Αυτά τα 23 χρόνια ασχολήθηκε με το Σωματείο Αρτοποιιών και συμμετείχε σε όλα τα συνέδρια που διοργανώθηκαν. Για αρκετά χρόνια διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Σωματείου Αρτοποιιών Πειραιώς, ενώ για τρεις τριετίες εκλέχθηκε και σύμβουλος της Ομοσπονδίας Αρτοποιών Ελλάδας. Την ίδια περίοδο εκλέχθηκε σύμβουλος στο βιοτεχνικό επιμελητήριο Πειραιώς. Πήρε μέρος

σε 2 εκθέσεις αρτοποιίας το 1987 με έκθεμα έναν κροκόδειλο από ψωμί κέρδισε το 1^ο βραβείο και το 1999 στην πλατεία Κοραή στον Πειραιά σε έκθεση του Σωματείου Αρτοποιών Πειραιώς, επηρεασμένος από τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία δημιούργησε από ψωμί τον χάρτη της Γιουγκοσλαβίας ο οποίος «βόμβαρδιζόταν» από βόμβες ψωμιού.

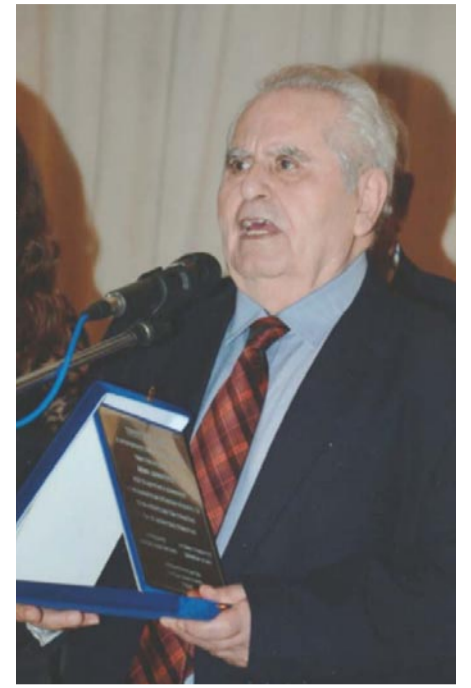
Σε όλες του τις εκδηλώσεις διακρίνεται για την ακεραιότητα του χαρακτήρα του, τη σύνεση, πραότητα, καλοσύνη, φιλοτιμία και κυρίως την αγάπη του για την Ήπειρο.

Γνώρισε τον Ηπειρωτικό Σύνδεσμο Πειραιώς από τον **Κοσμά Αναγνωστόπουλο** και έγινε μέλος του. Επί προεδρίας της **Ρένας Σουμάκη** εκλέχθηκε Σύμβουλος. Επί προεδρίας του κ. **Βενέτη** έγινε η αποκατάσταση από το σεισμό του διατηρητέου Κτηρίου του Συνδέσμου στην οδό Φίλωνος 11 στον Πειραιά, για την οποία όλο το Συμβούλιο εργάστηκε και συνεργάστηκε με μεγάλο ζήλο. Με την ολοκλήρωση του το 2009 ο κ. Βενέτης αποχώρησε και πρότεινε στον κ. Λένη την προεδρία γνωρίζοντας το γνήσιο ενδιαφέρον του και την «Ηπειρολατρεία» που τον διακρίνει. Ως Πρόεδρος προσπάθησε να αναδείξει και να κάνει γνωστό τον Σύνδεσμο στον Πειραιϊκό κόσμο.

Με την συμπράταση και την άφιξη συνεργασίας του Δ.Σ., διοργάνωσε πληθώρα εκδηλώσεων με την παρουσία των τοπικών αρχών και επισήμων προσώπων.

Αναφέρονται μερικές ιδιαίτερες σημαντικές όπως:

- εορτασμός της ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ στον ΟΛΠ Πειραιά τον Φεβρουάριο 2010,
- εκδήλωση η οποία ήταν αφιερωμένη στην ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ τον Οκτώβριο 2010,
- επιστημονική ημερίδα «Διαβήτης και Καρδιά» τον Μάιο 2011 στον Πειραιϊκό Σύνδεσμο σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διαβητικών και την Αδελφότητα Κεφαλλίνων και Ιθακισίων υπό την αιγίδα του Ιατρικού Συλλόγου Πειραιώς,
- έκθεση ζωγραφικής του ηπειρώτη ζωγράφου Μιχάλη Αγγελίδη τον Μάιο του 2011,
- εκδήλωση για τον αγώνα των Σουλιωτών με αποκορύφωμα την θυσία του Ζαλόγγου στο πλαί-

Δημήτριος Λένης, πρόεδρος για δώδεκα ολόκληρα χρόνια του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς

σιο του προγράμματος «Ενορία εν δράσει...» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς τον Δεκέμβριο 2015..

- εκδήλωση «Βασίλης Τσιτσάνης: Ήπειρος - Πειραιάς» στο Αμφιθέατρο του Παλλείου Γυμνασίου στον Πειραιά τον Μάρτιο του 2019,

- μεγάλη εκδήλωση στο Δημοτικό θέατρο Πειραιά «ΗΠΕΙΡΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» με αφιέρωμα και τιμητική διάκριση στην οικογένεια του Ευεργέτη Βιομηχανού Ελευθέριου Μαντζίκια τον Απρίλιο 2019.

Όμως το ίδιο σημαντικές ήταν και οι υπολόγιες δραστηριότητες του Συνδέσμου επί προεδρίας του οι οποίες και καθιερώθηκαν από τον ίδιο όπως: αγιασμός στην έναρξη λειτουργίας του χορευτικού τμήματος, στολισμός Χριστουγεννιάτικου δέντρου, κοπή πίτας πάντα με την παρουσία και, γιορτές αποκριών με ήθη και έθιμα της Ηπείρου στο κτήριο του Συνδέσμου. Επίσης με την σημαντική βοήθεια και υποστήριξη του κ. Σωκράτη Δημητρίου καθιερώθηκε τα τελευταία χρόνια μια ημέρα επίδειξης παραδοσιακού τρόπου παραγωγής τσίπουρου ώστε μαζί με την διασκέδαση όλων των παρευρισκομένων οι νεότεροι να μαθαίνουν τη διαδικασία της παραγωγής όπως γίνεται στα χωριά. Αρκετές ήταν επίσης οι συνεντεύξεις, οι παρουσιάσεις βιβλίων κυρίως ηπειρωτών συγγραφέων, οι συμμετοχές στις παρελάσεις αλλά και συμμετοχή του χορευτικού τμήματος τόσο των ενηλίκων όσο και του παιδικού τμήματος του Συνδέσμου σε πληθώρα εκδηλώσεων υπό την καθοδήγηση και εκπαίδευση του ακούραστου δασκάλου του χορευτικού Χρήστου Δημητρίου, ο οποίος ασχολείται αφιλοκερδώς και εκείνος επί σειρά ετών για την ανάδειξη του Συνδέσμου με το χορευτικό τμήμα. Επίσης κατά την προεδρία του δημιουργήθηκε η κατασκευή ιστοσελίδας του Συνδέσμου.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί η βράβευση του Συνδέσμου από την αδελφότητα Ηπειρωτών του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αθηνών ως του παλαιότερου εν ενεργεία Συνδέσμου στη Ελλάδα.

Δυστυχώς η υγειονομική κρίση δεν άφησε ανεπηρέαστη την πορεία του Συνδέσμου ο οποίος αναγκάστηκε να «παγώσει» πολλές δραστηριότητες. Το 2021 ο κ. Λένης έπειτα από 12 χρόνια αποφάσισε να αποσυρθεί από την προεδρία και τον διαδέχτηκε ο εξαιρετικός πρώτος δάσκαλος του χορευτικού του Συνδέσμου κ. **Κωνσταντίνος Μάτσιας**, με τον οποίο είχαν πάντα αρμονική συνεργασία, την ίδια αγάπη για την Ήπειρο και κοινό στόχο και σκοπό την ανάδειξη του Ηπειρωτικού Συνδέσμου Πειραιώς.

Ο Αντιδήμαρχος Πειραιώς Δημήτρης Καρύδης απονέμει την επίσημη πλακέτα στον Δημήτρη Λένη, δείγμα αναγνώρισης και εκτίμησης της προσφοράς του

ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ: Παραίτηση αντιδημάρχου Βαγγέλη Γιωτόπουλου, για το υδροηλεκτρικό στο Μελισσουργιώτικο ποταμό

«Οι επενδυτές» έχουν το λόγο.

Η κοινωνία και οι θεσμοί, ας περιμένουν

Η κατάσταση με τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα στον Άραχθο σηματοδοτείται με την άνευ όρων παράδοση των Τζουμέρκων στους «επενδυτές», αφού παραβλέπεται ουσιαστικά η άποψη και η θέση των αρμοδίων τοπικών-αιρετών προσώπων. Ουδείς αμφιβάλει και εμποδίζει φυσικά την πραγματοποίηση επενδύσεων που έχουν σχέση με την αιολική ενέργεια ή με υδροηλεκτρικά έργα. Πρωτεύει όμως η άποψη και η θέση των κατοίκων και επιβάλλεται η σχεδιασμένη και με σεβασμό στο περιβάλλον -οποιαδήποτε- επενδυτική πράξη. Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας παντού και πάντα αυτό τονίζει. Σχεδιασμός της «φέρουσας ικανότητας του ποταμού», πόσα και πού υδροηλεκτρικά μπορεί να γίνουν. Τι έγινε όμως, στην πραγματικότητα, στα Τζουμέρκα. Το περιγράφει ο Αντιδήμαρχος Βορείων Τζουμέρκων Βασίλης Γιωτόπουλος στην από 24.1.2023 επιστολή του, καθώς και το Δελτίο Τύπου του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων που υπογράφει ο Δήμαρχος Γιάννης Σεντελής.

Σήμερα 24/1/23 περνούσε επιτροπή ΠΕΣΠΑ στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου ένα ένα υδροηλεκτρικό που αφορά τον Δήμο μας στον Μελισσουργιώτικο ποταμό.

Για το συγκεκριμένο έργο γνωμοδότησε αρνητικά το Δημοτικό μας συμβούλιο ο **Γιάννης Σεντελής** στις 21/2/22, το Περιφερειακό συμβούλιο, ο **Αλέκος Κακριμάνης** αλλά και η τοπική κοινωνία. Δεν είμαστε αντίθετοι στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως δηλώσαμε ως δημοτική αρχή αλλά δεν συμφωνούμε με τέτοιου είδους έργα που μόνο βλαβερά αποτελέσματα θα φέρουν στην περιοχή μας παρά όφελος.

Σήμερα λοιπόν ζητήσαμε μετά την χτεσινή μας επικοινωνία να πραγματοποιήσουμε παράσταση στην επιτροπή και να αιτιολογήσουμε για ακόμη μία φορά με τα επιχειρήματά μας ώστε να αποτραπεί η αδειοδότηση.

Από τις 09.45 ως τις 12.15 βρισκόμουν έξω από την αίθουσα του συμβουλίου και περίμενα να καλεστώ κάτι το οποίο δεν έγινε ποτέ. Πρώτα μου ειπώθηκε από την εισηγήτρια υπάλληλο της αποκεντρωμένης ότι δεν χρειάζεστε να μπειτε γιατί όλα πήγαν καλά. Αυτό γιατί δεν κατάλαβε η συγκεκριμένη υπάλληλος ότι απευθύνεται σε αρμόδιο Αντιδήμαρχο και γιατί με νόμισε τον εκπρόσωπο της εταιρείας που ζήτησε την αδειοδότηση για το έργο. Έκανα την ένστασή μου ότι θέλω να παραστώ και να μιλήσω αλλά ενώ μου είπαν ότι θα γίνει, στις 12.15 βγήκε η γραμματέας της επιτροπής και μου είπε ότι δεν μπορώ να μιλήσω γιατί δεν είχαμε ζητήσει ως φορέας να ενημερωθούμε όταν ξαναγίνει αίτηση και περάσει ΠΕΣΠΑ αρχικά, και δεύτερον με ρώτησε πως το μάθαμε αφού δεν μας ανακοινώθηκε. Τέλος αν θέλουμε να κάνουμε ως Δήμος ένα υπόμνημα.

Πριν λίγες μέρες επικοινωνήσαμε με τον Υφυπουργό κ. **Γιώργο Αμυρά** και του ζήτησα

να κοιτάξει το θέμα γιατί είναι πολύ σημαντικό για την περιοχή μας. Όντως ο κ. Αμυράς επικοινοήθηκε μαζί μου την επόμενη μέρα και με καθησύχασε ότι για το συγκεκριμένο έργο υπάρχουν πολλά προβλήματα με το Δασαρχείο που ανήκει στο Υπουργείο του. Αυτό ακριβώς μετέφερα και την Παρασκευή στο Δημοτικό μας Συμβούλιο αλλά δεν εφουσαστήκαμε και γι αυτό ζητήσαμε παράσταση.

Κύριε Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Περιφέρειας Ηπείρου και κύριε Πρόεδρε της επιτροπής ΠΕΣΠΑ πως επιτρέπετε να μην μιλήσει ένας αρμόδιος Αντιδήμαρχος και να πει αυτά που υποστηρίζει η τοπική κοινωνία;

Πώς επιτρέπετε να παίρνονται τέτοιες αποφάσεις που θα στοιχίσουν την τουριστική ανάπτυξη μιας ολόκληρης περιοχής;

Πώς επιτρέπετε οικολογικά εγκλήματα που δεν έχουν επιστροφή;

Πώς αφαιρείται το δικαίωμα στην τοπική κοινωνία να μην εκπροσωπείται στις επιτροπές σας;

Εγώ προσωπικά ως αιρετός που διανύω τον 9ο χρόνο στην τοπική αυτοδιοίκηση σήμερα απογοητευτικά πλήρως.

Ο Δήμαρχος Βορείων Τζουμέρκων, **Γιάννης Σεντελής**

απαράδεκτη αυτή συμπεριφορά θέλουμε να επιστημόσουμε:

1. Το πλαίσιο αδειοδότησης των Α.Π.Ε., έτσι όπως μέχρι σήμερα ισχύει, αγνοεί εντελώς την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την οποία επιλεκτικά «θυμάται» στο τελευταίο στάδιο της διαδικασίας, ζητώντας απλώς την διατύπωση γνώμης (η οποία μάλιστα δεν είναι δεσμευτική), μέσα σε ένα ασφικτικό μικρό χρονικό διάστημα και μάλιστα όχι επί της ουσίας, αλλά μόνο επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του

Τι θα πω αύριο στους δημότες που με στήριξαν όλα αυτά τα χρόνια που ο Δήμαρχος μου εμπιστεύτηκε τις ανώτερες θέσεις στον Δήμο όπως του Προέδρου του Δ.Σ δύο θητείες και του Αντιδημάρχου άλλες δύο θητείες;

Πώς θα αντικρίσω τα μέλη της Τουριστικής Προβολής και Ανάπτυξης του Δήμου ως Πρόεδρος που παλεύουμε τόσα χρόνια και καταφέραμε να βάλουμε την περιοχή μας στον τουριστικό χάρτη της χώρας;

Τι θα απαντήσω στα παιδιά μου και τα εγγόνια μου που ξέρουν ότι υπερασπιζομαι το καλό του τόπου πάντα με ήθος και όραμα;

Σήμερα όλα αυτά γκρεμίστηκαν, σήμερα όλα αυτά δεν ισχύουν! Προσωπικά δεν έχω κανένα λόγο να παλεύω για τα κοινά γιατί κάποιος δεν μου το επιτρέπει.

Δήμαρχε, αφού σε ευχαριστήσω θερμά για την τιμή που μου έκανες όλα αυτά τα χρόνια θα ήθελα να δεχτείς την ολική παραίτησή μου από όλες τις αρμοδιότητες. Ίσως η πολιτεία από την δική μου πράξη καταλάβει ότι δεν μπαίνουν όλα τα πράγματα στο ίδιο τσουβάλι. Ίσως η κάθε ανώτερη από μας Διοίκηση καταλάβει ότι σήμερα είμαστε και αύριο όχι, αλλά ο τόπος μας παραμένει εδώ και θα πρέπει να τον κληροδοτήσουμε στις επόμενες γενιές όπως μας τον παρέδωσαν οι πρόγονοί μας. Τέλος ίσως καταλάβουν ότι δεν έχουν όλα τίμημα σε αυτή τη ζωή αλλά υπάρχουν και οι λέξεις αξιοπρέπεια, ήθος και ευθύνη.

Ευχαριστώ όλους του δημότες για την στήριξη τους και υπόσχομαι μέχρι το τέλος της θητείας μου από την θέση του Δημοτικού συμβούλου να παλεύω για το καλό αυτού του τόπου.

**Με εκτίμηση Βαγγέλης Γιωτόπουλος
Αντιδήμαρχος Β. Τζουμέρκων**

έργου. Η παραπάνω διαδικασία σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ουσιαστική διαβούλευση για έργα, τα οποία, προκειμένου ιδιαίτερα για την δική μας περιοχή, έχουν μικρή ή μεγάλη επίδραση στο περιβάλλον, ένα φυσικό περιβάλλον που αποτελεί για την περιοχή μας το συγκριτικό της πλεονέκτημα. Η όλη διαδικασία της διαβούλευσης είναι προφανώς προσχηματική, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση η Αποκεντρωμένη Διοίκηση το τερμάτισε. Αρνήθηκε επιδεικτικά ακόμη και να ακούσει τις έτσι και αλλιώς μη δεσμευτικές απόψεις μας, αφού οι «σοφοί» της επιτροπής, ήδη είχαν πάρει τις αποφάσεις τους.

2. Μόλις πριν λίγες μέρες ο νέος Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης κάλεσε στο γραφείο του τους Δημάρχους της Περιφέρειας σε συναντήσεις γνωριμίας και μας εξέφρασε την πρόθεσή του να συνεργαστεί αρμονικά και εποικοδομητικά μαζί μας. Πριν «αλέκτορα φωνήσαι» μας έδειξε τον τρόπο, που εννοεί τη συνεργασία μας.

**ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΕΝΤΕΛΕΣ
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ**

Αλλοδαποί εργάτες γης

Συμφωνία τώρα για εργάτες γης στην Ήπειρο από χώρες των Βαλκανίων

Του Γιάννη Βέλλη

Αναγκαία περισσότερο από ποτέ η άμεση συμφωνία της Ελλάδας με ευρωπαϊκές χώρες, που δεν ανήκουν στην Ε.Ε., για την απασχόληση αλλοδαπών εργατών γης μέσα από ειδικό καθεστώς μετανάστευσης.

Ήδη η Ιταλία έχει εξασφαλίσει παρόμοιο καθεστώς το έτος που πέρασε -μπορεί η πολιτεία να δει το πλαίσιο εφαρμογής του, καθώς και τα στατιστικά της συμμετοχής σε αυτό, ως μεσογειακή χώρα της Ε.Ε. - με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι από Αλβανία, αλλά και από άλλες γειτονικές χώρες να προτιμήσουν να πάνε εκεί, αφήνοντας την αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα, ιδίως της ελιάς, αμάζεπτη στο μεγαλύτερο μέρος της, απώλεια σημαντική τόσο για το ατομικό όσο και για το εθνικό μας εισόδημα.

Το ίδιο καθεστώς που έχει η υπό κύρωση συμφωνία Ελλάδας - Αιγύπτου, μπορεί να εφαρμοστεί γρηγορότερα, με μεγαλύτερο αριθμό εργατών, σε χώρες όπως η Αλβανία, που παραδοσιακά ασχολούνται στην Ήπειρο, αλλά και γενικότερα την Ελλάδα, με τέτοιες καλλιέργειες και έχουν υψηλά ποσοστά παραγωγικότητας, συν ότι γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα σε ικανοποιητικό επίπεδο, κάτι αρκετά χρήσιμο στην όλη διαδικασία. Όπως και η βελτίωση των άρθρων της συμφωνίας, με προτάσεις που έχουν κατατεθεί τόσο από την Εθνική Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών, όσο και από άλλους μαζικούς φορείς.

Είναι γνωστό ότι η υπό κύρωση συμφωνία αφορά τα υπουργεία Μετανάστευσης & Ασύλου, Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εξωτερικών, Προστασίας του Πολίτη και τις αρμόδιες υπηρεσίες για την έκδοση αδειών διαμονής σύμφωνα πάντα με την μεταναστευτική νομοθεσία.

Ακολουθώντας τη διαδικασία αυτή, οι αλλοδαποί εργάτες θα μπορούν μέσα από τις προξενικές αρχές της Ελλάδας να αποκοτούν εθνικές θεωρήσεις έως 9 μήνες, ανά περίοδο 12 μηνών. Με ελάχιστη αυτή των 3 μηνών.

Ας ελπίσουμε, με ομόφωνη διαδικασία, να προχωρήσει αυτό, ώστε το 2023 να μην έχουμε παρόμοιες καταστάσεις στην Ήπειρο, στην Ελλάδα γενικότερα.

Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητο στα πλαίσια της εργατικής πολιτικής και της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα, να λειτουργήσουν ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης για τη συγκομιδή, ώστε άνεργοι κάθε ηλικίας, να εκπαιδευτούν σε σύγχρονα μέσα μαζέματος της ελιάς, αλλά και τέτοιων αγροτικών προϊόντων με χρηματοδότηση τέτοιων εργαλείων /μηχανημάτων. Γιατί θα φτάσουμε στο σημείο λόγω της αυξανόμενης γήρανσης του πληθυσμού στην ελληνική ύπαιθρο, να κινηθούν στο χώρο αυτό άτομα που ενδιαφέρονται για την αρπαχτή και μόνο, καταστρέφοντας ελαιώνες για να αποκομίσουν εύκολο κέρδος από την ξυλεία ή από το μάζωμα του συνόλου της παραγωγής με την απόδοση στον ιδιοκτήτη ενός ελάχιστου κέρδους.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Στο ιστορικό γεφύρι της Πλάκας, μετά από οκτώ (8) χρόνια, έγινε ο αγιασμός των θεοφανείων

Με την οργάνωση του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων και των Κοινοτήτων Ραφταναίων και Μονολιθίου πραγματοποιήθηκε ο αγιασμός των υδάτων την ημέρα των Θεοφανείων, Παρασκευή 6 Ιανουαρίου 2023, στον χώρο του ιστορικού γεφυριού της Πλάκας.

Ο καθαγιασμός των υδάτων στον ποταμό Άραχθο είχε φέτος ιδιαίτερη σημασία, καθώς ήταν η πρώτη τελετή που έγινε με πλήρως αναστηλωμένο το γεφύρι της Πλάκας.

Αφού το 2020 παρέμενε ακόμη ο μεταλλότυπος,

Τα επόμενα δύο χρόνια η τελετή του καθαγιασμού των υδάτων δεν πραγματοποιήθηκε, λόγω των επιδημιολογικών συνθηκών.

Πλήθος κόσμου, ντόπιοι και επισκέπτες προσήλθαν στον αγιασμό. Το κλίμα γιορτινό.

«Τα Θεοφάνεια του 2023, στο μνημείο των Τζουμέρκων, που είχε καταστρέψει η μανία της φύσης την Κυριακή 1η Φλεβάρη του 2015 και ξαναχτίστηκε, είναι η νέα σελίδα στην ιστορική διαδρομή της περιοχής».

Κάποιοι τολμηροί πήραν θέση στην όχθη του ποταμού και βουτήξαν στα παγωμένα νερά του Αράχθου να πιάσουν τον Σταυρό. Στο μήνυμά του ο δήμαρχος Βορείων Τζουμέρκων Γιάννης Σεντελής ευχήθηκε καλή χρονιά σε όλους και τόνισε, πως εκτός από την θρησκευτική διάσταση της ημέρας, υπάρχει και η ιστορική.

Χαρακτηριστικά τόνισε, πως «στον ιστορικό αυτό τόπο, πάντα σε αυτή η γιορτή, έχει και συμβολικό χαρακτήρα. Συμβολίζει τον αγώνα των κατοίκων σε κάθε πρόκληση, αλλά και την κοινή προσπάθεια και την συνεργασία όλων των φορέων, για την αναστήλωση του μνημείου».

Τα πάντα προς πώληση

Δημοπρατείται και το καλαμάρι του οπλαρχηγού της Επανάστασης Γεωργίου Καραϊσκάκη

Σε δημοπρασία από την VERGOS Auctions θα τεθεί, μεταξύ άλλων σπάνιων αντικειμένων, το καλαμάρι του Γεωργίου Καραϊσκάκη.

Το καλαμάρι του Γεωργίου Καραϊσκάκη (αρχές 19ου αιώνα)

Το ασπρένιο επίχρυσο καλαμάρι του οπλαρχηγού της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, Γεωργίου Καραϊσκάκη διατίθεται για πρώτη φορά προς πώληση μέσω δημοπρασίας. Φέρει εγχάρακτη επιγραφή: «ΕΝ ΠΥΡΩ ΠΑΡΟΙΚΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΣ-ΠΑΝΔΟΥΡΗΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΩ» και στην πλάγια πλευρά μεταγενέστερη χάραξη: «Σ.Κ. 1888». Το ιστορικό αυτό αντικείμενο δωρήθηκε από τον Κύριλλο Καστανοφύλλη, ηγούμενο της Μονής Προουσίου στον Γεώργιο Καραϊσκάκη (ή Καραϊσκάκο), όταν ο τελευταίος ήταν πανδούρης (δηλ. καπι-

τάνος) των Αγραφών. Μετά τον θάνατο του Καραϊσκάκη το καλαμάρι πέρασε στην ιδιοκτησία του γιου του Σπυρίδωνα (1825-1899), στρατιωτικού και μετέπειτα βουλευτού και υπουργού Στρατιωτικών στις κυβερνήσεις Χαρ. Τρικούπη, στον οποίο οφείλεται η μεταγενέστερη χάραξη το έτος 1888 με τα αρχικά του Σ.Κ. (Σπυρίδων Καραϊσκάκης). Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ

Και καλαμάρια και καριοφιλία και ιστορία... Τα πάντα πωλούνται!!!

Αυτή κι αν είναι τέχνη!

Μεσοβίτισσες δίδαξαν σε φοιτητές του Πολυτεχνείου την τέχνη της πίτας

Η πίτα συνθέτει την Ηπειρώτικη παράδοση! «Εκεί στην Ήπειρο φτιάχνουν κάτι πίτες, άλλο πράγμα. Να γλείφεις τα δάχτυλά σου!» Αυτό επικεκήρσαν να διαπιστώσουν οι φοιτητές του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και -επί τη ευκαιρία- διδάχθηκαν από τις γιαγιάδες του Μετσόβου την τέχνη της πίτας και ιδιαίτερα την τέχνη να ανοίγουν φύλλα. «Το ψήσιμο ήταν άλλο ένα μάθημα. Μας άφησε χρόνο για κουβέντες. Για ιστορίες. Για προξενιά, για αγόρια και κορίτσια που βλέπονταν την ημέρα του γάμου, για κρυφά ερωτευμένους, για προίκες, για αργαλειούς που ύφαιναν ζωές, για βαριές δουλειές, για γυναίκες που δούλευαν από το πρωί μέχρι το άλλο πρωί, για άντρες που έφρευαν με τα κοπάδια, για χέρια που έφτιαχναν τα πάντα, για χρόνια δύσκολα».

«Ήταν για μας ένα μεγάλο μάθημα ζωής από δυο τετραπέρατες γιαγιάδες, με τις παραδοσιακές μεσοβίτικες στολές τους, που άνοιξαν στο ΜΕΚΔΕ, όχι μόνο φύλλα για

πίτες, αλλά και μια μεγάλη αγκαλιά για τους νέους ανθρώπους. Ευχαριστούμε», αναφέρεται σε ανάρτηση του ΜΕΚΔΕ (Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας) που συνοδεύεται από πλούσιο φωτογραφικό υλικό!

Άρχισαν στην Ήπειρο οι εκριζώσεις πλατάνων

Από τον Άραχθο και τον Καλαμά ξεκινούν οι εκριζώσεις πλατάνων που έχουν προσβληθεί από το μεταχρωματικό έλκος. Υλοποιούνται οι προτάσεις των ειδικών επιστημόνων προκειμένου να ανακόψουν τη νόσο που αποδεκατίζει τα πλατανοδάση της χώρας.

Το πρόβλημα εξελίσσεται και παίρνει επικίνδυνες διαστάσεις.

Η τέχνη της πίτας. Πρακτική εφαρμογή της διδασκαλίας

Η βρύση της Λαγαρούς

Ο Δήμαρχος Κεντρικών Τζουμέρκων Χρήστος Χασιάκος με τον Πρόεδρο του Συλλόγου Κεντρικών Τζουμέρκων Αντώνη Κοντό κατά την αποκαλύψη

Με μια λιτή αλλά πολύ όμορφη εκδήλωση εγκαινιάστηκε το Σάββατο η ιστορική βρύση της Λαγαρούς στο Τετράκωμο Άρτας, στην περιοχή Ταμπούρια!

Εδώ, έπιναν νερό οι μεγάλοι οπλαρχηγοί: Γώγος Μπακάλας από τη Σκουλικαριά, Μήτρο Κουτελίδας από την Χώσεψη (Κυψέλη), Γιώργος Τσαρκαλής από τα Πιστιανά (Δίστρατο). Εδώ επίσης σ'

αυτή τη βρύση ξεκουράζονταν αυτοί και τα παλικάρια τους, μετά από τις μεγάλες μάχες που έκαναν με τους Τούρκους!

Στην ομιλία του ο πρόεδρος του Συλλόγου Κεντρικών Τζουμέρκων Αντώνης Κοντός είπε:

«Θα ήθελα να σας θυμίσω ένα τραγούδι που αναφέρεται γι' αυτήν εδώ τη βρύση.

"Να 'μουν μια πετροπέρδικα στις Λαγαρούς τη βρύση, να λάγαγα κάθε πρωί, δυο ώρες πριν να φέξει. Να ξύπναγα τη συντροφιά και Μήτρο Κουτελίδο

Ξύπνα καμένη συντροφιά και Μήτρο Κουτελίδο, Ξύπνα ν' ακούσες πόλεμο και φοβερό ντουφέκι...

Που είστε παιδιά από το Τζουμερκό, παιδιά απ' το Ραδοβύζι, να πολεμάτε δυνατά, όσο και αν ημπορείτε...».

Θεόδωρος Παπαγιάννης:

Μια φωνή διαμαρτυρίας-απόφνωσης και αγανάκτησης

Σημεία των καιρών

Αναφέρομαι σε πράξεις βανδαλισμού σε έργα τέχνης δικά μου και άλλων καλλιτεχνών που έλαβαν χώρα στην πόλη μας, τα Γιάννενα τα τελευταία χρόνια και φανερώνουν σημεία παρακμής της κοινωνίας μας.

Για το θέμα αυτό έχω ενοχλήσει με επιστολές παλαιότερα τον Δήμαρχο της πόλης μας κ. Φίλιππο Φίλιο και άλλους αρμόδιους, χωρίς να ελπίζω ότι κάτι θα βελτιωθεί. Η κοινωνία μας έχει φτάσει το τελευταίο στάδιο της παρακμής και δεν υπάρχει ελπίδα ανάκαμψης.

Τη στιγμή που γράφω τις γραμμές αυτές προσπαθώ να συγκολλήσω τα κομμάτια της μαρμαρινής προτομής του Ζωσιμά που πρόσφατα γκρέμισαν από το βάθρο της και την κομμάριασαν βανδαλίζοντας μέσα στην αυλή της νέας Ζωσιμαίας Σχολής του Γυμνασίου μας. Ακολουθεί το κείμενο της επιστολής:

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΗΣ ΖΩΣΙΜΑΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Ακούγοντας και βλέποντας φωτογραφίες από την καταστροφή της προτομής του Ζωσιμά που βρισκόταν στη νέα Ζωσιμαία, το σχολείο μας, μου ήρθε στη μνήμη μια παλαιότερη επιστολή που είχα στείλει στον τότε Δήμαρχο κ. Φίλιο και το δημοτικό συμβούλιο για τους βανδαλισμούς που είχαν συμβεί σε διάφορα έργα τέχνης στην πόλη μας.

Τα περισσότερα από αυτά ήταν δικά μου. Πραγματικά δεν ξέρω τι να πω. Φαίνεται ότι το κακό αυτό δεν θα σταματήσει. Η κοινωνία μας, η πόλη μας, η νεολαία μας βυθίζονται χρόνο με το χρόνο προς τη βαρβαρότητα. Γιατί πράξεις σαν και αυτές, πώς να τις χαρακτηρίσει κανείς. Αν σε μία πόλη φτάνουν οι πολίτες της να γκρεμίζουν από τα βάθρα τους τις προσωπικότητες που για κάθε κοινωνία θα έπρεπε να είναι τα πρότυπά τους, τι να περιμένουμε στο μέλλον.

Γκρέμισαν από το βάθρο του τον Χρήστο Μάκρη, Καθηγητή Πανεπιστημίου- εθελοντή που σκοτώθηκε στον Δρίσκο μαζί με τον Μαβίλη λίγο πριν μπει στα Γιάννενα ελευθερωτής, όπως και τον Χριστόδουλο Σιώζο δήμαρχο της Λεμεσού, εθελοντή κι αυτός που έπεσε επίσης στον Δρίσκο. Τον Πάλλη πριν λίγα χρόνια και τώρα τον Ζωσιμά. Έλεος, πού θα πάει αυτή η κατάσταση; Πρέπει κάτι να κάνουμε, πέρα από την αποκατάσταση που τη θεωρώ απαραίτητη. Πώς αισθάνονται άραγε οι καθηγητές της Ζωσιμαίας, πώς οι πολίτες της πόλης μας, οι πολλαπλώς ευεργετηθέντες από αυτούς. Αν δηλαδή δεν σεβόμαστε αυτούς που μας απελευθέρωσαν και αυτούς που μας βοήθησαν με τα έργα τους να μάθουμε γράμματα, τα τερά και τα

Τα κατορθώματα-αποτυπωμένα-των βανδάλων

οσία μας, τι θα απομείνει;

Γι' αυτό μιλάω για βαρβαρότητα, γιατί αυτό δείχνουν αυτές οι πράξεις, μία κοινωνία που ολισθαίνει προς τη βαρβαρότητα, την αχαριστία, την απονευματοποίηση. Τα λέω αυτά με πόνο ψυχής γιατί την πόλη μας την αγαπώ και αισθάνομαι υπερέρφανος που κάποια έργα από αυτά που τη στολίζουν είναι δικά μου γι' αυτό και πονάω όταν βλέπω αυτή την απαξίωση που δεν περιποιεί τιμή για όλους μας και δεν αξίζουν τα Γιάννενα τέτοια τύχη.

Με εκτίμηση,

Θεόδωρος Παπαγιάννης,
Γλύπτης Ομότιμος Καθηγητής Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών

Μετά από τρία χρόνια... η «Πίτα του Ηπειρώτη 2023»

Τρία ολόκληρα χρόνια ο κορωνοϊός επέβαλε την απραξία.

Η «Πίτα του Ηπειρώτη», αναγκαστικά για το έτος 2021 και 2022 έγινε εκ των ενόντων στα γραφεία της Πανηπειρωτικής

Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Κλεισθένους 15. Φέτος το τολμήσαμε! Παρά τις δυσκολίες και το γεγονός ότι ο κορωνοϊός και οι ιώσεις συνεχίζουν και μάλιστα τους τελευταίους μήνες «επεκτάθηκαν επικίνδυνα»,

πραγματοποιήσαμε στις 22 Ιανουαρίου 2023 την καθιερωμένη, σαράντα τόσα χρόνια, εκδήλωση συνυφασμένη απόλυτα με τη λειτουργία της Π.Σ.Ε.,

«Πίτα του Ηπειρώτη 2023»

Η εκδήλωση άρχισε με μια εισαγωγή-προσωπογραφία της Ηπείρου

Η ΠΕΙΡΟΣ!!!

“Φτενά χωράφια κρατημένα σε πεζούλια... [..]
ετούτ' είν' η πατρίδα μας· μα η πούλια
δε λάμπει πιο καθάρια σ' άλλους ουρανούς.”

Η Ηπειρος, μια άπειρος χώρα!

Κι αυτό αποδεικνύεται από τον τόπο της, που είναι σκληρός και δύσβατος, αλλά γεμάτος παράλια και ακτές ταυτόχρονα.

Είναι ο τόπος όπου αναμειγνύεται το φως του Ιονίου με το απόλυτο γαλάζιο του Αμβρακικού.

Εκεί, όπου συνομιλούν τα Τζουμέρκα με τα Ραδοβίζια, η λίμνη Ζηρού με τα Ζαγοροχώρια, το Μέτσοβο με το Πωγωνί, το Σούλι με την κλεφτουριά του.

Η αρχαία Αμβρακία με τη Νικόπολη, η ιερή βελανιδιά του αρχαίου θεάτρου της Δωδώνης με τα μυστηριακά ακνίσματα του άλλου κόσμου, του Νεκρομαντείου.

Από τον Γράμμο και το Σμόλικα, την Τύμφη και τον Τόμαρο. Εκεί όπου τα τοπία «κίλιες βαφές αλλάζουν. Πράσινες, κόκκινες, ξανθιές, ολόχρυσες, γαλάζιες».

Κι εκεί μέσα κι ενδιάμεσα- παντού γεφύρια, τραγούδια της Ηπείρου, έθιμα που αντιστάθηκαν και αντιστέκονται στη σύγχρονη ισοπέδωση του Όλα και του Τίποτα.

Η Ηπειρος έχει τη φωνή της, έχει τη μιλιά της, έχει τους ποιητές της, έχει τον πολιτισμό της που φωτίζει και πέρα απ' τον τόπο της, σ' όλη την Ελλάδα, την Ευρώπη, την Αμερική, την Αυστραλία, παντού. Έχει την Ηπειρώτισσα Γυναίκα. Στήριγμα και καμάρι του Ηπειρώτικου μεγαλείου.

Όλα αυτά θα λάμπουν σήμερα...

Ακολούθησε ο Χαιρετισμός - Το καλωσόρισμα

Ηπειρώτες και Ηπειρώτισσες, φίλες και φίλοι της Ηπείρου

Καλώς ανταμωθήκαμε.

Καλώς ήλθατε σ' αυτή την Ηπειρωτική πολιτιστική πανδαισία.

Εδώ, στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας

Στη μεγαλύτερη Πολιτιστική Εκδήλωση των απόδημων Ηπειρωτών.

Σ' αυτό το πρωτόφαντο αντίκτυπο που στηρίζεται στην απλότητα και την καθαρότητα της Ηπειρώτικης ψυχής.

Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας. Ογδόντα και πάνω χρόνια δράσης και προσφοράς.

Η Πίτα του Ηπειρώτη, φέτος, είναι αφιερωμένη στην Ηπειρώτισσα Γυναίκα. Κυριαρχούν όλα τα χαρακτηριστικά της ζωής της. Όλα όσα βίωσε. Αγάπη, γάμος, μητρότητα, αγροτική ζωή, αγώνας για την ελευθερία, Ξενιτιά, αποχωρισμός, νομαδική ζωή. Τέλος, η βαρύτητα της προσφυγιάς. Η κάθε ενότητα είναι αφιερωμένη σε μια έκφραση της ζωής της Ηπειρώτισσας. Κι όλες μαζί συνθέτουν το μεγαλείο και τη μοναδικότητα της Ηπειρώτισσας Γυναίκας.

Χίλια καλώς ορίσατε.

Οι «Ηπειρώτικες Γέφυρες στην Ελλάδα και τον κόσμο»

Σε κάθε «Πίτα του Ηπειρώτη» καθιερώθηκε να υπάρχουν οι «Ηπειρώτικες Γέφυρες στην Ελλάδα και τον κόσμο» που αναδεικνύουν τους ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς της Ηπείρου με άλλες περιφέρειες και αποδήμους. Φέτος, και για ιστορικούς λόγους, φιλοξενήθηκαν οι Μικρασιάτες.

Οι Ηπειρώτες σε κάθε συνάντημα, σε κάθε γλέντι, σε κάθε σύναξη ξεκινούν με μοιρολόι. Μ' αυτό αναμειγνύεται η ζωή και ο θάνατος, το πένθος και η χαρά η προσμονή και η θλίψη.

Γι' αυτό ακούστηκαν δύο μοιρολόγια. Ένα μοιρολόγι που το απέδωσε ο Πέτρο - Λούκας Χαλκιάς και το Ποντιακό: «Την Πατρίδα μ' έχασα» που το απέδωσε ο Μιχάλης Ζάμπας. Ακολούθησαν Προσφυγικά Κάλαντα

από τη Φώκαια Μικρά Ασία με τη Φιλιά Αζαριάδη.

Μοιροκαμένοι οι Ηπειρώτες και οι Ηπειρώτισσες μοιρολογούν σε κάθε συνάντημά τους. Αυτό έγινε και στην «Πίτα του Ηπειρώτη 2023». Μοιρολόγι από τον Πέτρο Λούκα Χαλκιά. Ανατριχιάζουν και οι πέτρες... από τη Φώκαια Μικρά Ασία με τη Φιλιά Αζαριάδη.

Το πρόγραμμα παρουσίασαν οι Γεωργία Ζώη και η Μαρίκα Γκόνη

Τα μέλη του Συλλόγου Μικρασιατών Ελευσίνας

Ομάδα παραδοσιακών χορών Δ. Νίκαιας - Αγ. Ι. Ρέντι

Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίας Παρασκευής «Χοροταξιδευτές»

Οι Γέφυρες φιλίας, παραδοσιακής και πολιτιστικής συνύπαρξης, αποτυπώθηκαν με τα εξής τραγούδια:

1. Αλατσατιανή
2. Τι σε μέλει εσένα
3. Σύρε να πεις στη μάνα σου
4. Σγουρέ βασιλικέ μου

Τα τραγούδια απέδωσε η Κομπανία του Θωδωρή Γεωργόπουλου.

Θωδωρή Γεωργόπουλος-Κλαρίνο, Μιχάλης Ζάμπας-Τραγούδι, Λασούτο, Παναγιώτης Ξυδέας - Βιολί, Θανάσης Κάκος-Ντέφι

Χορευτικά Συλλόγων και χοροδιδάσκαλοι:

1. Χοροταξιδευτές, Ιάκωβος Ηλιάδης
2. Ομάδα παραδοσιακών χορών Νίκαιας - Αγ. Ι. Ρέντι Εμμανουέλα Γεωργούση
3. Σύλλογος Μικρασιατών Ελευσίνας Μαρία Βαλαβάνη

Φιλιά Αζαριάδη. Προσφυγικά Κάλαντα από τη Φώκαια Μικρά Ασία

Μουσική και Χορευτική Πανδαισία

2η ΕΝΟΤΗΤΑ - ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΟΡΕΥΤΙΚΑ

Ο Ηπειρώτικος Πολιτισμός πολλά μας διδάσκει.

Η επαφή με τον τόπο μας δεν είναι και δεν πιστεύουμε πως είναι ακινησία.

Είναι ρεύμα σκέψης, ελπίδα και ζωή.

Είναι αληθινός δεσμός.

Και αυτόν τον δεσμό τον μεταλαμπαδεύουμε και στα παιδιά μας και στα εγγόνια μας.

Να νιώσουν καλά το δέσιμο με τη μάνα Ήπειρο.

Να χαρούν την ανείπωτη ομορφιά της φύσης, να νιώσουν τις ηπειρώτικες καταβολές και την πδονή της ηπειρώτικης αγριάδας.

Να νιώθουν και να εκδηλώνονται ως ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ και ΗΠΕΙΡΩΤΙΣΣΕΣ

Έτσι, όπως θα εκδηλωθούν τώρα, με το χορό τα δικά μας παιδιά. Τα παιδιά της Ηπείρου.

Τα παιδιά χόρεψαν τα τραγούδια:

1. Παλαμάκια
2. Παπαλήμφρα
3. Λιποθυμιάτικο (Ο χορός της νύμφης)

Έπαιξε η κομπανία του **Τάσου Μαγκλάρα**:

Τάσος Μαγκλάρας - Κλαρίνο, **Αλέξανδρος Μαγκλάρας** - Τραγούδι,

Λουάν Χουσέ - Βιολί, **Νίκος Χαλκιάς** - Λαούτο, **Ηλίας Μούτσο** - Ντέφι. Τραγουδούσε ο **Κώστας Λεοντίδης**. Έφη Ρούτη, **Βασίλης Τσουνής**

Χορευτικά και χοροδιδάσκαλοι:

1. Σύλλογος Ηπειρωτών Αγίων Αναργύρων "Ο Πύρρος" **Βαρβάρα Μπότσαρη, Θοδωρής Μπότσαρης**
2. Σύλλογος Ηπειρωτών Πετρούπολης «Απειρωτών» **Βαρβάρα Μπότσαρη, Θοδωρής Μπότσαρης**
3. Ένωση Ηπειρωτών Ιλίου **Έφη Ρούτη, Βασίλης Τσουνής**
- 4α. Σύλλογος Ηπειρωτών Ηλιοπούλης **Αριστοτέλης Καταινέλης**
- 4β. Ένωση Ηπειρωτών Βύρωνα **Σωκράτης Παππάς**

5. Ένωση Ηπειρωτών Αχαρνών **Αναστάσιος Καλατζής**
6. Πολιτιστικός σύλλογος Ηπειρωτών Αγίας Βαρβάρας «Απειρωτών» **Εμμανουέλλα Γεωργίου**
- 7α. Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς **Χρήστος Δημητρίου, Κωνσταντίνος Τομαράς**
- 7β. Αδελφότητα Απανταχού Κρασιτών Αθηνών **Μαρία Βασιλάκη**
8. Σύλλογος Διβρωτιών Β. Ηπείρου **Κωνσταντίνος Δούλης**

3η ΕΝΟΤΗΤΑ ΖΑΓΟΡΙ - Αγάπη

Η Ηπειρώτισσα γυναίκα μ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε, τη φτώχεια και την ξενιτιά, πάντα στο διάβα της εξεζητημένη έναν δυναμισμό που χαρακτηριζόταν από αγάπη για τον τόπο της και τον άνθρωπο. Το Ζαγόρι. Η Ηπειρώτισσα της αγάπης.

Χόρεψαν τα τραγούδια

1. Εβραϊκή
2. Καλονυχτιά
3. Αλεξάνδρα

Έπαιξε η κομπανία του **Τάσου Μαγκλάρα**: **Τάσος Μαγκλάρας** - Κλαρίνο, **Αλέξανδρος Μαγκλάρας** - Τραγούδι,

Λουάν Χουσέ - Βιολί, **Νίκος Χαλκιάς** - Λαούτο, **Ηλίας Μούτσο** - Ντέφι. Τραγουδούσε ο **Κώστας Λεοντίδης**.

Χορευτικά και χοροδιδάσκαλοι:

1. Αδελφότητα των εν Αθήναις Σαρακατσαναίων Ηπείρου **Γεώργιος Γεωργίου**
2. Σύλλογος Ηπειρωτών Καλλιθέας **Βαρβάρα Μπότσαρη, Θοδωρής Μπότσαρης**
3. Κοινωνική Επιχείρηση Δήμου Ζίτσας **Αλεξάνδρα Αποστολάκη**
4. Μορφωτικός Εξωραϊστικός Σύλλογος Νεοχωρόπουλου «Δουρούτη» **Ροζαλία Νούση**
5. Ένωση Ηπειρωτών Ιλίου **Βασίλης Τσουνής, Έφη Ρούτη**
7. Σύλλογος Ηπειρωτών Πετρούπολης «Απειρωτών» **Βαρβάρα Μπότσαρη, Θοδωρής Μπότσαρης**
8. Ομοσπονδία Ραδοβιζνών Άρτας **Βασιλική Τσώλα**
9. Σύλλογος Ηπειρωτών Θρασιού Πεδίου **Βασίλης Τσουνής, Έφη Ρούτη**
10. Αδελφότητα Ηπειρωτών Αργυρούπολης **Νίκος Τριανταφύλλου, Νίκος Ζέκης**

Το τελετουργικό της κοπής της πίτας

Ο Χαιρετισμός του Προέδρου της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας Χρυσόστομου (Μάκη) Κιάμου-Χήτου στην «Πίτα του Ηπειρώτη»

Αξιότιμες Κυρίες, Αξιότιμοι Κύριοι, Προσκεκλημένοι,

Ηπειρώτισσες και Ηπειρώτες, Φίλες και φίλοι της Ηπείρου.

Καλώς ήρθατε και καλώς αντάμωσαμε σήμερα, στην κορυφαία εκδήλωση της Ηπειρωτικής Αποδημίας, στη μεγάλη μας γιορτή, την «Πίτα του Ηπειρώτη 2023».

Κυρίες και Κύριοι, Πρόσφατα έφυγε από τη ζωή ο πρώην Πρόεδρος της Π.Σ.Ε. **Γιώργος Δόσης**. Σας παρακαλώ στην μνήμη του να τηρήσουμε ενός λεπτού αιγή.

... .. Σας ευχαριστώ.

Φίλες και Φίλοι,

Μετά από τρία ολόκληρα χρόνια όπου η πανδημία μας υποχρέωσε να απέχουμε από τέτοιου είδους εκδηλώσεις, έχουμε σήμερα την χαρά να βρισκόμαστε εδώ στο φιλόξενο χώρο του Σ.Ε.Φ., να ξαναζήσουμε τη μεγάλη αυτή γιορτή της Ηπειρωτικής Αποδημίας, η οποία πλέον έγινε θεσμός.

Με πίστη στα Ηπειρώτικα οράματα που διαπνέονται από τις αξίες του αλτρουισμού, της αγωνιστικότητας, του ανθρωπισμού και του ευεργετισμού, διοργανώσαμε και πάλι την τόσο σημαντική για όλους μας εκδήλωση.

Ο κορυφαίος αυτός θεσμός της Π.Σ.Ε. που ενώνει τους Ηπειρώτες, όπου γης, λειτούργησε τόσες δεκαετίες και καταξιώθηκε στη συνείδηση όλων μας, αποδεικνύει τη διαχρονικότητα των Ηπειρώτικων αξιών και την αλήθεια της παράδοσης.

Ιδανικά και ιδεώδη που απελευθέρωσαν το λαό μας, έθρεψαν και στοίχειωσαν το εθνικό μας πρόσωπο, οφείλουμε να τα μνημονεύουμε και να τα τιμούμε διαχρονικά.

Για τον λόγο αυτό, η φετινή «Πίτα του Ηπειρώτη 2023» είναι αφιερωμένη στην Ηπειρώτισσα γυναίκα που στο πρόσωπό της εντυπώνεται το μεγαλείο της ελληνικής προκοπής, του πατριωτισμού και της αγωνιστικής διάθεσης.

Τιμούμε, λοιπόν, σήμερα τη Γυναίκα της Ηπείρου, γιατί η προσφορά της στο πέρασμα των χρόνων, έγινε οικουμενικό σύμβολο.

Γυναίκα, σύζυγος, νοικοκυρά, αγωνίστρια, Σουλτάτισσα, πρωίδα του Σέλτσου και των αιματοβαμμένων μαρτυρικών χωριών της Ηπείρου.

Έτσι λοιπόν, ολόκληρο το μουσικοχορευτικό πρόγραμμα της σημερινής εκδήλωσης, κυριαρχείται από τραγούδια που έχουν σχέση με τη Γυναίκα της Ηπείρου.

Ηπειρώτισσες και Ηπειρώτες,

Κυρίες και κύριοι,

Στην κορυφαία αυτή εκδήλωση της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, την «Πίτα του Ηπειρώτη», δηλώνεται φανερά και κοινοποιείται σε όλους τους Ηπειρώτες και τις Ηπειρώτισσες η δράση και ο προγραμματισμός της δράσης της.

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας πιστή στο καθήκον της, όπως απορρέει από το ίδιο το Καταστατικό της και καθοδηγούμενη από τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, προγραμματίζει, διεκδικεί και απαιτεί λύση των σημαντικότερων προβλημάτων της Ηπείρου και των απόδημων Ηπειρωτών.

Η επικοινωνία και η μετάβαση στη γενέτειρα, είναι πλέον πολύ δύσκολη, για πολλούς

δε, ακατόρθωτη. Τα έξοδα μετακίνησης και ιδιαίτερα τα διόδια και η γέφυρα του Ρίου-Αντιρρίου είναι βασικοί ανασταλτικοί παράγοντες.

Παράλληλα όμως πρέπει να αναφέρουμε, ότι δεν μας βρίσκει σύμφωνους και η ανεξέλεγκτη χορήγηση αδειών για την εγκατάσταση σε κάθε γωνιά και σε κάθε Ηπειρώτικο βουνό, ανεμογεννητριών που σε τελική ανάλυση όχι απλά αλλοιώνουν το τοπίο, αλλά καταστρέφουν στην κυριολεξία το μοναδικό της ηπειρώτικης ομορφιάς.

Τελευταία ανέκυψε και το πρόβλημα που απορρέει από τη σχεδιαζόμενη εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στην τεχνητή λίμνη του Πουρναρίου και την επικείμενη λιμνοποίηση της Κοιλιάδας του Αχελώου. Πέραν και ανεξάρτητα από την αδειοδότηση, η Πανηπειρωτική με αίτημα ευθύνης δήλωσε προς πάσα κατεύθυνση ότι είναι αναγκαίος ο εθνικός και περιφερειακός ενεργειακός σχεδιασμός.

Δηλώνουμε αμετακίνητα ότι «τα Ηπειρώτικα χωριά πρέπει να ζήσουν». Επιβάλλονται άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση του μαρμαριού της υπαίθρου. Η Πανηπειρωτική, απευθυνόμενη προς όλους τους φορείς, με υπευθυνότητα αλλά και αγωνιστικότητα, αναδεικνύει τα προβλήματα, υποβάλλει προτάσεις και αγωνίζεται για την επίλυσή τους.

Ηπειρώτισσες και Ηπειρώτες, Φίλες και φίλοι της Ηπείρου.

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας, σας θέλει όλους και όλες κοντά της. Έχει μεγιστοποιήσει τη δράση της και έχει επεκταθεί ουσιαστικά η παρέμβασή της, σε τομείς που αφορούν την επίλυση των χρόνιων προβλημάτων της Ηπείρου και της Ηπειρωτικής Αποδημίας. Γι' αυτό, είναι ανάγκη και καθήκον να είναι έντονη, δυναμική και καθολική η παρουσία κάθε Ηπειρώτη και Ηπειρώτισσας, στις δράσεις της Πανηπειρωτικής.

Παράλληλα, η επαφή, η γνωριμία, η συμπνοια, η ενότητα και η συνεργασία των μελών των σωματείων και όλων των αποδήμων Ηπειρωτών, για τη διατήρηση και την καλλιέργεια της αλληλεγγύης μεταξύ τους, των πατροπαράδοτων ευγενών Ηπειρωτικών παραδόσεων, ηθών και εθίμων και της αγάπης προς την γενέτειρα, απαιτεί, κοινή προσπάθεια, δράσεις και μεγαλύτερη συμμετοχή όλων μας.

Όλοι και όλες, λοιπόν, μαζί, κοντά στην Πανηπειρωτική μας, για την Ήπειρο της καρδιάς μας.

Αγαπητοί φίλοι,

Σας ευχαριστώ θερμά για την συμμετοχή σας στη σημερινή μεγαλειώδη γιορτή μας και εύχομαι σε όλους, ιδιαίτερα δε στην Ηπειρώτισσα γυναίκα, υγεία, προκοπή, τύχη, καλή, δημιουργική και ειρηνική χρονιά.

Η εξέδρα των επισήμων

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας στην «Πίτα του Ηπειρώτη 2023» βράβευσε:

Ελευθερία Σωτηρίδωνος Κώτσιου

«Για τη συμβολή της στη διάσωση και διάδοση της λαϊκής μας τέχνης. Και για το εξαιρετικό κοινωνικό έργο της».

Το βραβείο παρέδωσε ο Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας **Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος—Χήτος**, ο οποίος τόνισε και τα εξής: «Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας, με πλήρη γνώση του έργου της **Ελευθερίας Κώτσιου** στον πολιτιστικό και κοινωνικό τομέα της Ηπείρου, απονέμει το βραβείο αυτό. Η κυρία **Ελευθερία Κώτσιου** είναι υπόδειγμα αρετής, και παράδειγμα κοινωνικής ευαισθησίας. Λυπούμαστε που για λόγους υγείας δεν μπόρεσε να είναι κοντά μας σήμερα. Εύχομαι από μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου να είναι πάντα καλά. Την έχουμε ανάγκη».

Το βραβείο παρέλαβε ο αδελφός της **Κωνσταντίνος Τσουτσουμπής**, ο οποίος δήλωσε και τα εξής:

«Καλημέρα σας

Εκ μέρους της αδελφής μου **Ελευθερίας Κώτσιου**, που δυστυχώς δεν μπόρεσε να είναι μαζί μας σήμερα, σας ευχαριστώ για την τιμή που της κάνετε.

Σας προσκαλούμε να επισκεφτείτε την όμορφη πόλη μας, την Ηγουμένισσα. Να γνωρίσετε το χώρο όπου άναψε η πρώτη σπίθα της ΦΛΟΓΑΣ και από τότε μεταλαμπαδεύτηκε σε όλη την Ήπειρο και καίει άσβεστη 32 συνεχόμενα χρόνια. Είναι το πρώτο τμήμα της ΦΛΟΓΑΣ πανελλαδικά.

Θα επισκεφτείτε επίσης το «ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΡΕΝΑΣ ΜΝΗΜΕΣ-ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ».

Είναι ένα σπίτι όπου ξεχειλίζει ΦΩΣ-ΑΓΑΠΗ-ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ και ΕΜΠΝΕΥΣΗ όπως έγραψαν στο βιβλίο επισκεπτών. Πολλοί δε το έχουν χαρακτηρίσει στολίδι της πόλης!

Σας εύχομαι Καλή και Δημιουργική Χρονιά».

Νίκος Γρηγορίου Κατσαλίδας

«Για το τεράστιο πνευματικό έργο, ποίηση, πεζογραφία και μεταφράσεις, που έχοντας τις πνευματικές του ρίζες στην ελληνική παράδοση διέπεται από τη βαθιά αγάπη για την ιδιαίτερη πατρίδα του, προωθεί στο ακέραιο τον ελληνικό πολιτισμό και τις πνευματικές του αξίες».

Το βραβείο παρέδωσε ο Πρόεδρος της Βουλής **Κώστας Τασούλας**, ο οποίος τόνισε και τα εξής:

«Ήθελα βραβεύοντας τον εκπρόσωπο των γραμμάτων της Ηπείρου για τη συμβολή του στον πολιτισμό να επωφεληθώ της ευκαιρίας και αν χαιρέτισω αυτή την εκδήλωση της Π.Σ.Ε. και να πω ως Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων προς τους πατριώτες μου ότι Π.Σ.Ε. όταν ιδρύθηκε το 1937 ήταν μια απάντηση στην αγωνία της αποξένωσης από τις ρίζες μας. Το 1937 η απόσταση της Αθήνας από την Ήπειρο ήταν ιλιγγιώδης.

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας είναι η Ήπειρος στο λεκανοπέδιο της Αττικής και θέλω να τη συγχαρώ γιατί αυτές τις δεκαετίες έπαιξε το ρόλο της προστατεύοντας τις ρίζες μας. Ένας λαός που σέβεται τις ρίζες του δεν έχει να φοβηθεί τίποτα».

Ο **Νίκος Κατσαλίδας** δήλωσε:

«Σήμερα τα πολλά λόγια περιπετούν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω εγκάρδια και με ειλικρινή συγκίνηση το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, που σκέφτηκε και αποφάσισε να βραβεύσει το πνευματικό, λογοτεχνικό μου έργο που αποτελείται από ποίηση, δοκίμιο, πεζογραφία, μετάφραση, στο οποίο προσπαθώ χρόνια τώρα να απεικονίσω καλλιτεχνικά τις ρίζες μας, την παράδοσή μας, την ιδιαίτερη πατρίδα μας, τον ηπειρωτικό εσωτερικό ψυχικό κόσμο και γενικώς τον ελληνικό πολιτισμό και τις αξίες που με γαλούχησε και με έμπνευσε για ότι μπόρεσα να δημιουργήσω. Θα ήθελο επίσης να ευχαριστήσω θερμά τον Πρόεδρο της Ελληνικής Βουλής, τον ηπειρώτη κ. **Κωνσταντίνο Τασούλα**, που στάθηκε κοντά μου και πραγματοποιήσει την απονομή του βραβείου».

«Αδελφότης των εν Αθήναις Σαρακατσαναίων Ηπείρου

«Για την τεράστια συνεισφορά τους στην σύσφιξη και ανάπτυξη των σχέσεων των Σαρακατσαναίων, την καταγραφή, διατήρηση και προβολή της παράδοσης και γενικότερα κάθε μορφής εκδηλώσεως του λαϊκού μας πολιτισμού».

Το βραβείο παρέδωσε ο Περιφερειάρχης Ηπείρου **Αλέξανδρος Καχριμάνης** ο οποίος τόνισε πως «ένας Βλάχος βραβεύει έναν Σαρακατσάνο. Χαίρω ιδιαίτερα, γιατί παραλαμβάνει το βραβείο ο φίλος μου Δημήτρης Τάγκας. Μαζί στα βουνά και στις λάκες, μαζί στο Πολυτεχνείο, παντού μαζί. Και να ξέρετε πως είμαστε περήφανοι για όσα μάθαμε στα βουνά. Τα διατηρούμε και τα μεταλαμπαδεύουμε στις νέες γενιές. Ο πολιτισμός των Βλάχων και των Σαρακατσαναίων είναι αγνός, στάφιος και μυρίζει καθαρό, βουνόσιο αέρα. Συγκρατητήρια θερμά στους Σαρακατσαναίους για τη δράση τους και στην Πανηπειρωτική για την επιλογή της, να τους βραβεύσει. Το αξίζουν» απόλυτα».

Το βραβείο παρέλαβε ο πρόεδρος του Συλλόγου **Δημήτρης Τάγκας**, ο οποίος δήλωσε πως «το βραβείο αυτό δεν είναι για κορνιζόρισμα, αλλά είναι η αφορμή για συνεχή αγώνα και προσπάθεια διατήρησης και μετάδοσης του Σαρακατσάνικου πολιτισμού».

ναι Σαρακατσαναίων Ηπείρου εκφράζει την χαρά και ικανοποίησή του από την απόφαση του της Πανηπειρωτικής Σ.Ε. να τιμήσει το Σύλλογό μας στην κορυφαία πολιτιστική εκδήλωση των Ηπειρωτών της αποδημίας.

Η τιμή αυτή δεν ανήκει σε όσους συγκυριακά βρισκόμαστε στη διοίκηση της Αδελφότητας την παρούσα στιγμή, αλλά και σε όλους εκείνους που στα 45 χρόνια ζωής και δράσης της Αδελφότητας πάσχισαν για την διάσωση, ανάδειξη και διάσωση της πολιτιστικής ταυτότητας των Σαρακατσαναίων με την συλλογή λαογραφικού, ιστορικού, εθνολογικού και λοιπού υλικού καθώς και την κυκλοφορία αξιόλογων εκδόσεων βιβλίων, Λευκωμάτων, εφημερίδας. Ανήκει σε εκείνους που ταξίδεψαν τον Σαρακατσάνικο πολιτισμό και τον έκαναν γνωστό εντός και εκτός Ελλάδας.

Πρωτίστως όμως, ανήκει σε εκείνη τη γενιά των Σαρακατσαναίων, πατεράδων και παππούδων της δικής μας γενιάς, που αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τον παραδοσιακό νομαδικό τρόπο ζωής, να ενσωματωθούν και να γίνουν ένα με την υπόλοιπη κοινωνία και να αισθανόμαστε σήμερα εμείς και Ηπειρώτες και Σαρακατσαναίοι.

Αισθανόμαστε, παράλληλα, το βάρος της τιμής που κάνει η Πανηπειρωτική σε μας, ως υποχρέωση να συνεχίσουμε την προσπάθεια μετάδοσης των στοιχείων της παράδοσης, ώστε όλοι μαζί οι πολιτιστικοί Σύλλογοι της Ηπείρου να φτιάξουν γερά θεμέλια για να στενάζουν αισιόδοξα το μέλλον οι επόμενες γενιές.

Σας ευχαριστούμε

Το Διοικητικό Συμβούλιο **Δημήτρης Τάγκας**, Πρόεδρος, **Δημήτρης Κάτσενος**, Αντιπρόεδρος, **Στράτος Γούλας**, Γραμματέας, **Πάυλος Κατρής**, Ταμίας, **Γεωργία Γιαννακού**, Μέλος, **Λάμπρος Βαγγελής**, Μέλος, **Τάσος Τσουμάνης**, Μέλος

Πολυφωνικό Καραβάνι

«Ως παγκόσμια αναγνωρισμένη από την UNESCO Καλή Πρακτική Διαφύλαξης του Ηπειρωτικού Πολυφωνικού Τραγουδιού».

Το βραβείο παρέδωσε ο **Γιώργος Αμυράς**, Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος τόνισε τα εξής:

«Και από μένα πολλές θερμές ευχές για καλή χρονιά, υγεία, αγάπη, επιτυχίες. Το γεγονός ότι βραβεύουμε το Πολυφωνικό Καραβάνι για την παγκόσμια αναγνώριση του δεν μας πολυπαραξενεύει, είναι επιτρεπτό μου, κάτι φυσιολογικό, δεδομένου ότι η συμβολή του και η συνεισφορά του στο πνευματικό πρόταγμα της Ηπείρου είναι καθοριστική. Άλλωστε, εμείς οι Ηπειρώτες είμαστε πρώτοι και στις Τέχνες και στα Γράμματα, πέρα των υπολοίπων, και αυτό δείχνει τον δυναμισμό της δικής μας, σπουδαίας γενιάς. Πολλά, θερμά συγχαρητήρια στο Πολυφωνικό Καραβάνι! Καλή συνέχεια στο σπουδαίο έργο του! Χρόνια πολλά σε όλους!»

Το βραβείο παρέλαβαν οι «κουρατζήδες» του Πολυφωνικού Καραβανιού **Αλέξανδρος Λαμπριδής** και **Αλίκη Γκανά**, Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της «Απειρώς» Πολυφωνικό Καραβάνι.

Ευχαριστίες από τον «κουρατζή» του Πολυφωνικού Καραβανιού Αλέξανδρο Λαμπριδής

Είναι μεγάλη τιμή για το Πολυφωνικό Καραβάνι να βραβεύεται στην «Πίτα του Ηπειρώτη» από την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας. Από εδώ, με την βράβευση του πολυφωνικού συνόλου «Χασιάς» το 1999, ξεκίνησε το μεγάλο ταξίδι των φωνών που έφτασε, είκοσι πέντε χρόνια μετά, να προαβεί την Ελλάδα σε έναν από τους πιο απαιτητικούς καταλόγους της UNESCO, στις Καλές Πρακτικές Διαφύλαξης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ως η πρώτη και η μόνη, μέχρι τώρα, εγγραφή από την χώρα μας, ως μία από τις, μόλις, 33 εγγραφές από τα 180 κράτη - μέρη της Σύμβασης της UNESCO! Για εμάς, για το Πολυφωνικό Καραβάνι, αυτό το βραβείο είναι βραβείο για το ίδιο το Ηπειρωτικό Πολυφωνικό Τραγούδι, για όλους αυτούς που «έφυγαν» αλλά είναι για πάντα στην καρδιά μας, για αυτούς που μας φίλεψαν τα τραγούδια τους, μας κοινωνήσαν την αλήθεια της ψυχής τους, την προπιά τους. Είναι βραβείο για όλη την κοινότητα της πολυφωνιάς, για όλους όσους πασχίζουν για την μεταλαμπάδευση του πολυφωνικού τραγουδιού - αυτού του τόσο πολύτιμου στολιδιού, τόσο σπάνιου φυλαχτού της ζώσας παράδοσης, του λαϊκού πολιτισμού! Για το ίδιο το Πολυφωνικό Καραβάνι, αυτή η τόσο σημαντική επιβράβευση είναι ουσιαστική ενθάρρυνση, αποφασιστική στήριξη για την συνέχεια, για δράση και προσφορά κατά το πρέπος της «Απειρώς», δίχως όρια, δίχως τέλος! Χρόνια πολλά! Καλή χρονιά!

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματίου «ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΑΙΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ» εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση:
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας των εν Αθή-

Η χορωδία της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας υπό τη διεύθυνση του μάστρου Βαγγέλη Κώτσου απέδωσε τα Κάλαντα - Κόνιτσας και το τραγούδι «Μια κοντή μελαχρινή».

Ακολούθως ο Σάββας Σιάτρας απέδωσε το τραγούδι «Κοντούλα Λεμονιά», τιμή και μνήμη στους Στυλιανό Μπέλλο, Χριστόφορο Τζαρτζούλη, Κώστα Μπατσά και Βούλα Μπαϊμάκα, Άννα Μπουραντζή που, δυστυχώς, έφυγαν από κοντά μας. Μνήμη εσαεί.

4η ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΩΓΩΝΙ - Νύφη

Το Πωγώνι της ομορφιάς και της ζωής. Των κοινωνικών σχέσεων, του γάμου και της απαντοχής. Η Πωγωνίσινα νύφη. Πάντα Φεγγαροστόλιστη και πάντα λαμπερή.

Χόρεψαν τα τραγούδια

1. Ξύπνα περδικομάτα μου
2. Μπεράτι
3. Ροδιά μου

Τα απέδωσε η κομπανία του **Θωδωρή Γεωργόπουλου Θεοδωρή Γεωργόπουλος** - Κλαρίνο, **Μιχάλης Ζάμπας** - Τραγουδί - Λασούτο, **Παναγιώτης Ξυδέας** - Βιολί, **Θανάσης Κάκος** - Ντέφι

Χορευτικά και χοροδιδάσκαλοι:

- 1.
2. Πανηπειρωτική Ένωση Νομού Καβάλας
Γιώργος Καραγεωργίου

3. Ένωση Ηπειρωτών Αχαρνών
Θεοφάνης Μεντής
4. Ένωση Ηπειρωτών Αγίου Δημητρίου Αττικής «Το Κούγκι»
Τζένη Κωστούση
- 5.
6. Πολιτιστικός Σύλλογος Ηπειρωτών Αγίας Βαρβάρας «Απειρωτών», **Εμμανουέλλα Γεωργούση**
- 7α. Σύλλογος Ηπειρωτών Ελληνικού "Το Ζάλογγο"
Ηλίας Ντίνος
- 7β. Σύλλογος Ηπειρωτών Γλυφάδας «Η Πινδος»
Ηλίας Ντίνος
8. Ηπειρωτικός Σύνδεσμος Πειραιώς
Χρήστος Δημητρίου
9. Αδελφότητα Αετόπετρας Δωδώνης Ηλείου
Νίκος Ζέκης
10. Ένωση Ηπειρωτών Περιστερίου «Ο Πύρρος»
Νικόλαος Παπαδιώτης, Βαγγέλης Κουτσοπάνος

5η ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΙΤΣΑ - Ξενιτιά

Στα μέρη μας ο Ξένος και η επιστροφή του Ξενιτεμένου αποτελούν μια τεράστια παράδοση καταγεγραμμένη στη δημοτική μας ποίηση.

Ειδικά της Ηλείου, που έχει μια βαθιά αντιφατικότητα να διώχνει τους ανθρώπους της, για λόγους ανέχειας, αδιεξόδου, φτώχειας και από την άλλη το μεγαλείο να το εκφράζει μοναδικά. Πρωτοστατούσε η Κονιτιώτισσα.

Χόρεψαν τα τραγούδια

1. Ξενιτεμένο μου πουλί
2. Φέξε μου φεγγαράκι μου
3. Τι σου είπα και μου κάκιωσες (Λαμπάδα μου γραμμένη)

Τα τραγούδια απέδωσε η Κομπανία **Αντώνη Κακούρη Αντώνης Κακούρης** - Κλαρίνο, **Μιχάλης Μιχόπουλος** - Τραγουδί, **Νίκος Κατσαρός** - Ντέφι, **Βαλάντης Τζούλης** - Βιολί, **Βαγγέλης Μπακρής** - Λασούτο

Χορευτικά και χοροδιδάσκαλοι:

1. Σύνδεσμος Γυναικών Ηλείου Νομού Κορινθίας
Σταυρούλα Σκαρμούτσου Τασούλα, Ιωάννα Νάκου

6η ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ - Γυναίκες αγωνίστριες

Γυναίκες Ηπειρώτισσες, της Θεσπρωτίας αγωνίστριες. Με τον κοημό για ζωή και την απαντοχή για ένα καλύτερο αύριο. Ελεύθερες μεγαλούργησαν και αντιστάθηκαν!

Χόρεψαν τα τραγούδια

1. Μια παπαδιά περσιανιά
2. Κλέφτες Παλιοί
3. Πουλάκι

Έπαιξαν: **Δόκιμος Χαραλάμπος** - Κλαρίνο, **Παγόνα Αθανασίου Χαλκιά** - Τραγουδί, **Παντελής Γκιώκας** - Βιολί, **Μιχάλης Μαρκόπουλος** - Λασούτο, **Πολυχρόνης Καψάλης** - Ντέφι

Χορευτικά και χοροδιδάσκαλοι:

1. Ομοσπονδία Μουργκάνας
Βαρβάρα Μπότσαρη, Θωδωρή Μπότσαρη
2. Πολιτιστικός Σύλλογος Φιλιτών
Φωτεινή Παπαδοπούλου
3. Πολιτιστικός Σύλλογος Φιλιτών (Ερήβων)
Φωτεινή Παπαδοπούλου
4. Μορφωτικός και Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πέρδικας (Μ.Ε.Σ.Π.Ε.) **Μαίρη Δήμου**
5. Πολιτιστικός Σύλλογος Παραποτάμου

7η ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑ-ΠΡΕΒΕΖΑ – Αγροτική Ζωή

Οι αγρότισσες της Ηπείρου. Εργασία από το πρωί έως το βράδυ, έχοντας παιδιά να μεγαλώσουν και να αναστήσουν, ζαλικωμένες και από ένα βρέφος, να περπατάνε σε ατραπούς που μόνο αυτές γνώριζαν. Γεωργικές εργασίες, βοσκή των ζώων, άρμεγμα, κούρεμα, παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων, μέσα στις βασικές καθημερινές τους ασχολίες.

Χόρεψαν τα τραγούδια

1. Φυσιούνι
2. Τζουμέρκα μου περήφανα (τραγούδι Δημήτρης Τζουμερκιώτης)
3. Γενοβέφα

Έπαιξε η Κομπανία **Δημήτρης Κώτσικας**
Δημήτρης Κώτσικας - Κλαρίνο, **Γιώργος Κώτσικας** - Βιολί,
Αντώνης Κουτελέρης - Λαούτο, **Θανάσης Κώτσικας** - Ντέφι

Χορευτικά και Χοροδιδάσκαλοι

1. Πολιτιστικός και Λαογραφικός Σύλλογος Γραμμενίστας

«Το Γαϊτανάκι»

Νικόλαος Τόλης

2. Πολιτιστικός Σύλλογος Άρτας «Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ»

Φώτης Στάμος

3. Πολιτιστικός και Εξωραϊστικός Σύλλογος Αγ. Αναργύρων Άρτας

Γιάννης Σαπλαούρας

4. Επιμορφωτικός Σύλλογος Νεοχωρίου Άρτας «Κοσμάς ο Αιτωλός»

Γιάννης Σαπλαούρας

5. Λύκειο των Ελληνίδων παράρτημα Άρτας

Γιάννης Σαπλαούρας

6. Αδελφότητα Ανωγειαιτών Φιλιππιάδας και Περιχώρων «Ο ΠΑΠΑΓΩΤΗΣ»

Γλυκερία Τσίρκα

7. Εκπολιτιστικός Σύλλογος Νέας Κερασσούνας Πρέβεζας «Ο Κατσαντώνης»

Μαρία Νάκα

8. Σύλλογος Ηπειρωτών Λαυρεωτικής «Ο ΠΥΡΡΟΣ»

Άννα Μαρούλι

9. Πολιτιστικός Σύλλογος Ηπειρωτών Κορινθίας «Η Πίνδος»

Μαρία Βαγγέλη

8η ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΣ – Αποχωρισμός

Βαθιές και διαχρονικές συνδέσεις με τον Ελληνισμό. Ελληνισμός. Αποχωρισμός πατρίδας. Η ψυχή και η καρδιά Ελληνική.

Χόρεψαν τα τραγούδια

1. Νυφιάτικο - Δεροπολίτισσα
2. Κλέφτες Βορείου Ηπείρου
3. Ελενάκι με γύρισμα «Στου Παπιά τα παραθύρια»

Έπαιξαν: **Λευτέρης Γκιώκας** - Κλαρίνο, **Παντελής Γκιώκας** - Βιολί, **Μιχάλης Μαρκόπουλος** - Λαούτο, **Κώστας Μπότσολος** - Ντέφι
 Στο τραγούδι **ο Σάββας Σιάτρας**

Χορευτικά και Χοροδιδάσκαλοι

1. Πολιτιστικός Σύλλογος «Άγιος Κοσμάς» Λιβαδειάς Δήμου Φοινικαίων
Δημήτρης Τσαρκοβίστας
2. Πολιτιστική Ένωση Βουθρωτιώ **Νίκος Ζέκης**
3. Πολιτιστικός Σύλλογος Δερβιτσιάνης «ΔΕΡΒΗ»
Κωσταντώ Μπαρούτα - Ξέρρα
- 4α. Σύλλογος Διβρωτιών Β. Ηπείρου
Αμαλία Ρέτζιου - Νίκος Ζέκης
- 4β. Σύλλογος για τη Διάδοση και Διάσωση Πολιτισμού

Άρτας Β. Ηπείρου «το Μοναστήρι της Παναγιάς»

Αμαλία Ρέτζιου - Νίκος Ζέκης

5. Χορευτικός και Πολιτιστικός Σύλλογος Δερόπολης (ΔΕΡΟΠΟΛΗ)

Κωνσταντίνος Δούλης

6. Πολιτιστικός Επιμορφωτικός Σύλλογος Παιανίας

Νίκος Τριανταφύλλου

7. Σύλλογος Ηπειρωτών Καλωνού

Αλέξανδρος Κουτσούκης

8. Σύλλογος Απανταχού Βαγκαλιωτών «Ο Άγιος Δονάτος»

Νίκος Ζέκης

9. Χορευτικός & Πολιτιστικός Σύλλογος Δερόπολης (ΔΕΡΟΠΟΛΗ) (Παιδικό)

Κωνσταντίνος Δούλης

ΕΝΑΣ ΓΛΥΚΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

*Χορός για όλους
 Ξεφάντωμα Ηπειρωτικό
 Μοναδικό*

Καλή αντάμωση στη γενέτειρα

ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ ΤΗΣ Π.Σ.Ε. ΚΑΙ ΤΩΝ 5 ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΩΝ

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας (Π.Σ.Ε.) και οι Ομοσπονδίες: Καλαμά, Κόνιτσας, Μουργκάνας, Ροδοβιζινών Άρτας και Τζουμέρκων εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση-κάλεσμα για την Πανηπειρωτική συγκέντρωση στις 15 Φεβρουαρίου 2023, ώρα 5 μ.μ. στην είσοδο της Βουλής.

Ολόκληρη η ανακοίνωση-κάλεσμα έχει ως εξής:

«Συμπατριώτες, Ηπειρώτισσες, Ηπειρώτες της αποδημίας,

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, οι Ομοσπονδίες Καλαμά, Κόνιτσας, Μουργκάνας, Ροδοβιζινών Άρτας, Τζουμέρκων και οι σύλλογοι των απόδημων Ηπειρωτών, βιώνοντας την κατάσταση που επικρατεί στην ιδιαίτερη πατρίδα μας, την Ήπειρο, που τη συνθέτουν τα συσσωρευμένα προβλήματα, η ερημοποίηση των χωριών, το αυξημένο κόστος διαβίωσης, οι ανύπαρκτες υποδομές και πλείστα άλλα που καθιστούν δύσκολη την επιβίωση των συμπατριωτών μας στη γενέτειρα, αλλά -περισσότερο- αδύνατη την επισκεψιμότητα των αποδήμων, διεκδικεί δυναμικά την επίλυσή τους.

Η Ήπειρος, η πατρίδα των αγωνιστών της αντίστασης, των γραμμάτων και των τεχνών, των μεγάλων ευεργετών, που τόσα προσέφερε στην Ελλάδα μας με την κτηνοτροφία της, το εμπόριο, τις τέχνες και τον ιδιαίτερο πολιτισμό της, σήμερα βάλλεται από τα πολλά προβλήματα.

Ο πληθυσμός της μειώνεται συνεχώς, όπως άλλωστε το πιστοποιήσει και η πρόσφατη απογραφή. Οι νέοι «ψάχνουν» τρόπο να μεταναστεύσουν και τα χωριά πλέον κατοικούνται στη συντριπτική τους πλειοψηφία από υπερήλικες που αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα διαμονής από την αδυναμία της πολιτείας να τους στηρίξει. Η παραγωγική βάση στον πρωτογενή τομέα διαρκώς συρρικνώνεται.

Οι υπηρεσίες υγείας και ειδικά η πρωτοβάθμια υγειονομική περιθαλψη συνεχώς υποβαθμίζεται. Δεν υφίσταται επαρκές δίκτυο Κέντρων Υγείας και Σταθμών Πρώτων Βοηθειών. Τα ασθενοφόρα είναι σε έλλειψη και υποστελεχωμένα.

Μεγάλο μέρος του οδικού δικτύου

παραμένει απαρχαιωμένο και ασυντήρητο. Ολόκληρες περιοχές περιμένουν ακόμα την οδική σύνδεσή τους με τα κεντρικά οδικά δίκτυα, αυτά της Εγνατίας Οδού και της Ιόνιας Οδού, κάτι που επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξή τους και εντείνει την απομόνωσή τους.

Οι συγκοινωνίες μεταξύ των χωριών και των πόλεων είναι ανεπαρκείς.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα με το κλείσιμο σχολείων και την έλλειψη εκπαιδευτικών.

Οι συχνές διακοπές στο ηλεκτρικό ρεύμα και την ύδρευση δυσκολεύουν την ζωή των κατοίκων και επιφέρουν πολλά προβλήματα στις παραγωγικές μονάδες.

Εγκαταστάσεις ΑΠΕ, που συνεχώς σπίνονται στην Ήπειρο άνευ σχεδιασμού, χωρίς καν την σύμφωνη γνώμη των κατοίκων που διαμένουν εκεί και την διαφορετική άποψη των αυτοδιοικητικών αρχών της περιοχής, βιάζουν το φυσικό περιβάλλον.

Το ταξίδι προς την Ήπειρο, ημών των αποδήμων, είναι ακριβή υπόθεση έως απαγορευτική με τα διόδια που πληρώνουμε

Το ενεργειακό κόστος και οι ανατιμήσεις στους λογαριασμούς ρεύματος κάνουν την ζωή των κατοίκων εκεί δύσκολη.

ΟΙ ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ

για την επίλυση των παραπάνω προβλημάτων όπως:

- Την θεσμοθέτηση εξειδικευμένης κρατικής πολιτικής για την εφαρμογή ενός συνολικού σχεδίου στοχευμένων μεταρρυθμίσεων, με ισχυρά κίνητρα και υπερβατικές δημόσιες επενδύσεις για ουσιαστική και μετρήσιμη ανάπτυξη όλων των περιοχών, που ερημώνουν με σκοπό την αναγέννησή τους και την ανατροπή των συνθηκών, που οδήγησαν στην εγκατάλειψή τους.
- Την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και ειδικά της πρωτοβάθμιας με την ανάπτυξη του δικτύου των Κέντρων Υγείας και Σταθμών Πρώτων Βοηθειών, πλήρους εξοπλισμένων και στελεχωμένων.
- Την ανάπτυξη επαρκούς δικτύου συγκοινωνιών, που θα συνδέουν τα χωριά μεταξύ τους, τις κωμοπόλεις και τις πόλεις.

Πανό στην εκδήλωση για την «Πίτα του Ηπειρώτη 2023»

- Την μείωση της τιμής των διοδίων και των τελών διέλευσης των γεφυρών Ρίου -Αντιρρίου και Άκτιου-Πρέβεζας.
- Την επανεξέταση του ανταποδοτικού χαρακτήρα των υπηρεσιών καθαριότητας και του σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων προς όφελος των πολιτών.
- Την αναστολή όλων των διαδικασιών αδειοδότησης και υλοποίησης υποδομών ΑΠΕ, μέχρι την ολοκλήρωση του Ενεργειακού Περιφερειακού Σχεδιασμού, με κριτήριο την αντιμετώπιση του περιβάλλοντος ως πηγή ζωής και όχι ως εμπόρευμα. Καθορισμός του ενεργειακού μείγματος που πρέπει να επιλεγεί, ορισμός περιοχών αποκλεισμού χωροθέτησης ΑΠΕ, καθορισμός της φέρουσας ικανότητας στα υδροηλεκτρικά έργα, εκπόνηση ολοκληρωμένης μελέτης για την

προστασία των πηγών ύδατος, εφαρμογή έμπρακτων κανόνων αειφορίας για κάθε περίπτωση κάθε έργου.

- Την μείωση της εισφοράς ΕΤΜΕ-ΑΡ, που επιβαρύνει τους λογαριασμούς ρεύματος.
- Την βελτίωση των υποδομών και των δικτύων ενέργειας και τηλεπικοινωνιών. Πλήρη ανάπτυξη των ευρυζωνικών υπηρεσιών σε κάθε χωριό.
- Την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, που ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα και ειδικά των κτηνοτρόφων, προς όφελος των ιδίων, αλλά και των καταναλωτών.

Να μην προωθηθεί η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Ηγουμενίστας.

Να προσφέρονται τραπεζικές υπηρεσίες με ΑΤΜ σε κάθε χωριό με ευθύνη και δαπάνες της πολιτείας.

Να προωθηθεί η οδική διασύνδεση

της Ηπείρου με την Θεσσαλία και των περιοχών της Ηπείρου με την Ιόνια Οδό και την Εγνατία Οδό, με δρόμους σύγχρονων προδιαγραφών, καθώς σήμερα οι υφιστάμενοι δρόμοι είναι αδιάβατοι για μεγάλο χρονικό διάστημα του χρόνου, λόγω παλαιότητας και ελλειπών συντήρησης. Να βελτιωθεί, συντηρηθεί και αναπτυχθεί το οδικό δίκτυο που συνδέει τα χωριά μας μεταξύ τους και τα χωριά με τις πόλεις.

Να ληφθούν σοβαρά μέτρα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος από κάθε είδους ανεξέλεγκτες παρεμβάσεις.

Να αναληφθούν ενέργειες και εφαρμοστούν μέτρα πρόληψης της κλιματικής αλλαγής.

Να αναληφθούν μέτρα αντιμετώπισης της λειψυδρίας, με την θεσμοθέτηση κανόνων αξιοποίησης των πηγών και με την αντικατάσταση των πεπαλαιωμένων δικτύων ύδρευσης.

Η ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ και οι Ομοσπονδίες Καλαμά, Κόνιτσας, Μουργκάνας, Ροδοβιζινών Άρτας και Τζουμέρκων

Απευθυνόμαστε σε όλους τους φορείς της αποδημίας και καλούμε να μην υποχωρήσουμε στις δυσκολίες. Μην αφήσουμε την Ηπειρωτική αποδημία, τα χωριά μας, την Ήπειρο να σβήσουν. Με συλλογική δράση, με αγάπη για τον τόπο μας και τον λαό μας θα ξεπεράσουμε τα προβλήματα.

Καλούμε σε συγκέντρωση στην είσοδο της Βουλής την Τετάρτη 15 Φεβρουαρίου 2023 στις 5 μ.μ. όπου θα καταθέσουμε στο προεδρείο και στα κόμματα τα αιτήματά μας

Θανάσης Πόραβος, «Δεύτερο Ταξίδι στην Αιωνιότητα»

Παρουσιάστηκε στην αίθουσα της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Κλεισθένους 15, το βιβλίο, «Δεύτερο Ταξίδι στην Αιωνιότητα», του πρωτομάστορα Θανάση Πόραβου.

Στην παρουσίαση παραβρέθηκε και ο πρόεδρος της ΠΣΕ Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χήτος, ο οποίος και απύθυνε χαιρετισμό.

Μίλησαν για το έργο του Θανάση Πόραβου ο Μενέλαος Παπαδημητρίου, Δικηγόρος-Λογογράφος, ο Χρήστος Καπερώνης, Πρόεδρος της Αδελφότητας Πηγιωτών Άρτας, η Στεφανία Μωσσε, Αρχιτέκτων, η Μαρία Σαθά, Πολιτικός Μηχανικός και ο Παναγιώτης Χαλαζωνίτης, Πολιτικός Μηχανικός.

Ο Μενέλαος Παπαδημητρίου που ήταν ο κύριος ομιλητής, μεταξύ άλλων, τόνισε και αι εξής:

«Ο συνεχής μας αγώνας για την Ανακατασκευή της ΓΕΦΥΡΑΣ ΚΟΡΑΚΟΥ και την προστασία της Κοιλιάς του Αχελώου βρήκε από του έτους 2020 συνοδοιπόρο του τον λιθοξόο και Πρωτομάστορα της ΓΕΦΥΡΑΣ της ΠΛΑΚΑΣ Αθανάσιο Πόραβο (εκ Κηπουρίου Γρεβενών) που τα έργα του με την πέτρα και πάνω στην λιθοδομή και στα Πετρογέφυρα, ανά την Ελλάδα, είναι θαυμαστά ποιήματα και τον ξεχωρίζουν, τον κάνουν διακριτό στη λαϊκή αρχιτεκτονική κληρονομιά της Ελλάδας!!!

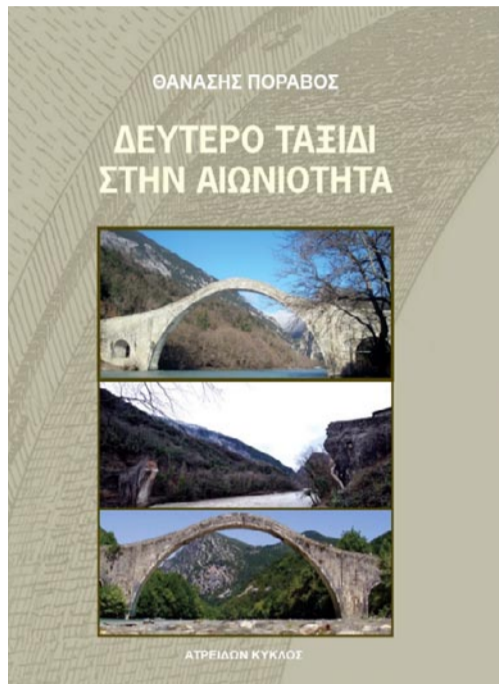
Η συνομιλία του με την πέτρα πάνω στο πελέκημά της, στο σμίλεμά της και στο χτίσιμό της, λες και είναι η γλώσσα της μάνας με το νεογέννητο παιδί της αφού τη χαϊδεύει, της μιλάει με γλυκύτητα, την ταχαρίζει, της τραγουδάει προσπαθώντας να μην την πονέσει στα κυπήματά της με τα εργαλεία του!!! Και αυτή τον αποδέχεται ηγαίνοντάς τον με τα νερά του και τις επιθυμίες του!!!

Τα μυστικά της πέτρας που γνώρισε με την κοντά 60 χρόνια ενασχόλησή του μαζί της και της τέχνης του δεν τα κρατάει για τον εαυτό του παρά τα δίνει απλόχερα στους συνεργάτες του κατά την εκτέλεση του έργου!!!

Τα μυστικά των Πετρογέφυρων, που είναι ακόμη περισσότερο σημαντικά για όσους θέλουν να ασχοληθούν μαζί τους, τα δίνει και αυτά απλόχερα!!!

Τα έδωσε στην Αναστήλωση της Γέφυρας της Πλάκας!!!

Τα έδωσε και στην Μικρογραφία της Γέφυρας Κοράκου που χάρις σε εκείνον κυρίως και οικονομικά και τεχνικά και σε συνεργασία μαζί μας (ως Επιτροπή Ανακατασκευής της και ως Πρωτοβουλία Προστασίας της Κοιλιάς Αχελώου και των Μνημείων της) στήθηκε όρθια εκεί στα απομεινάρια της θρυλικής Γέφυρας Κοράκου, στον Μυθικό Αχελώο, και αποδόθηκε στις 16.7.2022 στην Πολιτιστική Κληρονομιά της Κοιλιάς και στην Ιστορία για να υποδείξει στο Κράτος μας ότι πρέπει να έχει συνέχεια και να προβεί στις δέουσες ενέ-

ργειες Ανακατασκευής της θρυλικής Γέφυρας ΚΟΡΑΚΟΥ. Όμως ο Πρωτομάστορας ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΟΡΑΒΟΣ είναι και συγγραφέας, με πρώτο του έργο το «Λιθοδομή στο χτες και στο σήμερα» και με το πρόσφατο έργο του «ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ».

Αναφέρεται στο μεν κύριο μέρος του για τη ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ, στο τέλος δε αυτού έχει συμπεριλάβει και ένα κεφάλαιο για την ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ ΚΟΡΑΚΟΥ και το σημαντικότερο οι όποιες εισπράξεις από το βιβλίο αυτό, μετ' αφαιρεση των εξόδων του, διατίθενται από τον συγγραφέα για τη Γέφυρα ΚΟΡΑΚΟΥ θέλοντας έτσι να συνδράμει στην προσπάθειά μας για την Ανακατασκευής της».

Πολιτιστικοί σύλλογοι «φύλακες» του περιβάλλοντος

Με απόλυτη επιτυχία στέφθηκε η περιβαλλοντική - εκπαιδευτική δράση αναδάσωσης (εξ αναβολής) με τίτλο «100 δέντρα για τα 100 χρόνια από την μικρασιατική καταστροφή (1922-2022)» που συνδιοργανώθηκε από τον Πανηπειρωτικό Σύλλογο Πατρών, το Φάρο Ποντίων Πατρών, τον πολιτιστικό και μορφωτικό σύλλογο «Παναγιώτη Γεροκομίτση» και το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του 46ου Δημοτικού Σχολείου Πατρών, υπό την επιστημονική καθοδήγηση του δασαρχείου Πατρών (Δασάρχης: Βαρβατσούλης Στάυρος). Στην εν λόγω δράση ευγενικά συμμετείχε η αντιδημαρχία Πολιτικής Προστασίας, Προσίνου και Κοιμητηρίων και το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Το πρωί της Κυριακής, 15 Ιανουαρίου 2023, το ασύλλιο του Γεροκομείου από άκρον εις άκρον γέμισε με εκατοντάδες παιδιά, εφήβους, ενήλικες, παππούδες και γιαγιάδες, που κατέκλυσαν το χώρο και με περίσσια φροντίδα για το περιβάλλον άνοιξαν λάκκους και φύτευσαν διάφορα ήδη κωνοφόρων και πλατύφυλλων δέντρων (χαλέπιος πεύκη, δρύες, μικροδάφνες, μυρτιές κ.α.), φροντίζοντας την περιβαλλοντική ευαισθησία των συμμετεχόντων και το κοινωνικό πρόσημο των συλλόγων.

Στην αρχή της δράσης ο Πρόεδρος του Πανηπειρωτικού Συλλόγου Πατρών, Χάιδας Αλέξανδρος, αφού ευχαρίστησε τους συμμετέχοντες, μίλησε σύντομα για την αξία των περιβαλλοντικών δράσεων στην βιώσιμη ανάπτυξη των κοινωνιών μας. Επίσης, τη δράση χαιρέτισαν το μέλος του Δ.Σ. του Φάρου Ποντίων, κ. Θαλασσινός Δημήτριος, η κ. Παπάκου Κωνσταντίνα, πρόεδρος της «Γεροκομίτισσας» η οποία στάθηκε στο γεγονός της τόνωσης της ιστορικής μνήμης μέσω τέτοιου είδους δράσεων, καθώς και ο κ. Διακοβασιλής Δημήτρης, πρόεδρος του συλλόγου ΓκΚ του 46ου Δημοτικού Σχο-

λείου Πατρών. Μάλιστα, ιδιαίτερη συγκίνηση προκάλεσε η κ. Τριαδά Πόπη, η οποία ως η γηραιότερη της εν λόγω δράσης και με μικρασιατική καταγωγή φύτευσε το πρώτο πεύκο.

Το παρόν στη μαζική αυτή δράση έδωσαν, εκτός του πλήθους των Ηπειρωτών, των Ποντίων, των Μικρασιατών, των κατοίκων της περιοχής και των συμπολιτών μας, ο αντιδήμαρχος έργων κ. Χ. Κορδάς, η υπεύθυνη του ευρωπαϊκού κέντρου πληροφόρησης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, κ. Βουτσινά Μαρία, η κ. Μαροθιά Γίτσα, από τη διεύθυνση προσίνου του Δήμου Πατρέων, ο Γενικός διευθυντής της διεύθυνσης μεταφορών της Π.Δ.Ε. κ. Μέγκας Ιωάννης, η Έλενα Κατσαντώνη, εθελοντικά υπεύθυνη ιατρός της δράσης, όπως, επίσης, οι δασοφύλακες, κ. Λιάπη Βασίλης και Δημόπουλος Κωνσταντίνος, που επιμελώς φρόντιζαν για τη σωστή δεντροφύτευση, οι οποίοι επιπλέον απάντησαν σε κάθε ερώτηση των μικρών και μεγάλων εθελοντών αναδασωτών (φωτο: Κώστας Σάτος, μέλος φωτογραφικής ομάδας του ΠΣΠ).

ΠΟΛΥΦΩΝΙΚΟ ΚΑΡΑΒΑΝΙ

Η Ήπειρος επιδοκιμάζει την παγκόσμια αναγνώριση

Η εκδήλωση έγινε στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών, στην κατάμεστη αίθουσα «Β. Πυρσινέλλας», την Παρασκευή 13 Ιανουαρίου 2023. Η, σχεδόν, τριώρης διάρκειας εκδήλωση, ήταν αφιερωμένη στην επέτειο των δύο χρόνων από την παγκόσμια αναγνώριση του Πολυφωνικού Καραβανιού, με την πανηγυρική εγγραφή του, τον Δεκέμβριο του 2020, στις Καλές Πρακτικές Διαφύλαξης Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, αποτελώντας από τότε, την πρώτη και την μόνη, μέχρι τώρα, εγγραφή από μέρους της Ελλάδας και μία από τις, μόλις, 33 από 180 κράτη!

Την μεγάλη πολυφωνική σύναξη άνοιξε ο «κυρατζής» του Πολυφωνικού Καραβανιού, και Β' Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Αλέξανδρος Λαμπριδής, αναφερόμενος στα 25 χρόνια δράσης και προσφοράς. Το καλωσόρισμα έκανε η Αντιδήμαρχος Πολιτισμού του Δήμου Ιωαννιτών και Πρόεδρος του Πνευματικού Κέντρου Ελένη Ακριτίδου, συγκαίροντας το Πολυφωνικό Καραβάνι για το έργο του, εστιάζοντας στην ιδιαίτερη αξία του ηπειρωτικού πολυφωνικού τραγουδιού. Στη συνέχεια, η νεότερη «κυρατζής» Αλίκη Γκανά παρουσίασε την εγγραφή του Πολυφωνικού Καραβανιού στις Καλές

Πρακτικές, την τριετή προετοιμασία της, την συμμετοχή της κοινότητας πολυφωνίας, μνημονεύοντας αποσπάσματα από την απόφαση εγγραφής ενώ προβλήθηκε το βίντεο που συνοδεύει την εγγραφή.

Ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Κακριμάνης, ο οποίος στήριξε την εγγραφή με επιστολή συναίνεσης, χαιρετίζοντας στην εκδήλωση, μνημόνευσε την, από εικοσαετίες, συνεργασία του με τους πρωτεργάτες του Πολυφωνικού Καραβανιού, τους οποίους συνεχάρη και ευχαρίστησε, από μέρους της Περιφέρειας Ηπείρου, για το έργο τους. Η εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρο-

νομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού Ιωάννα Τζαβέρα, αναφέρθηκε στην προετοιμασία της πρότασης εγγραφής, τη «δυσκολία του να αποτυπωθεί με τεχνοκρατικούς όρους ο κείμενος δρόσος και προσφοράς του Πολυφωνικού Καραβανιού» καθώς και στην ιδιαίτερη αξία της εγγραφής σε ένα από τους πιο «δύσκολους» καταλόγους της UNESCO.

«Το Πολυφωνικό Τραγούδι καλό είναι και να το σκεφτόμαστε» ήταν το θέμα που παρουσίασε ο καθηγητής Κοινωνικής Λογογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Βασίλης Ντισιάκος, εστιάζοντας στο κοινωνικό χαρακτήρα του τραγουδιού, το ρόλο του ως γεφύρωμα και τη λειτουργία του ως πολυαισθητηριακή και, ιδιαίτερα, ενσώματη έκφραση, ασύμβατη με τη χρήση του όρου Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά. Αναφέρθηκε στην πολύχρονη στήριξη του στο Πολυφωνικό Καραβάνι, το οποίο έχει αναπτύξει μια ολοκληρωμένη πρακτική έρευνας, διάδοσης και διάδοσης, προσάγοντας ιδιαίτερα τις βιωματικές εξορμήσεις, «με ένα τρόπο που ξεπερνά τα όρια της επιστήμης και μπαίνει στο χώρο του βιώματος».

«Η σημερινή παρουσία του ηπειρωτικού πολυφωνικού τραγουδιού εντός και εκτός μητρικού χώρου» ήταν το θέμα που ανέπτυξε ο μουσικολόγος Κώστας Λάλης, αναφερόμενος στην απαρχή της συ-

νεργασίας του με την «Άπειρο», στο Πολυφωνικό Καραβάνι που «ήρθε και όργωσε όλο το χώρο του πολυφωνικού τραγουδιού, εντός και εκτός των συνόρων», συμβάλλοντας να μείνει ως ζώσα παράδοση που μας ενώνει. Αναφέρθηκε, επίσης, στους συλλόγους και τα σχήματα που πληθαίνουν στις πόλεις καθώς και στην εισαγωγή του πολυφωνικού τραγουδιού στην εκπαίδευση στα Γιάννενα και το Παγώνι, ευχόμενος την ανάδειξή ως παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Ο Αλέξανδρος Λαμπριδής, ευχαρίστησε για τη στήριξη του Δήμο Ιωαννιτών και το Υπουργείο Πολιτισμού ενώ, ως Αντιπρόεδρος του Δ.Σ., μετέφερε τη στήριξη της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας. Μνημόνευσε ιδιαίτερα την αποφασιστική ανταπόκριση του Δημάρχου Ιωαννιτών Μωυσή Ελισάφ στο κάλεσμα για τη διοργάνωση της «Πολυφωνικής Σύναξης». Αφιέρωσε τη βραδιά στη μνήμη της Βούλας Μπαϊμάκα, ενός από τα πιο αγαπητά μέλη της κοινότητας πολυφωνίας που, μόλις μια μέρα πριν, είχε γίνει ο στερνός της αποχαιρετισμός.

Το κυρίως, το μουσικό μέρος της σύναξης άνοιξε με «Μοιρολόι» με την ηπειρωτική κομπανία του Λευτέρη Γκιώκα για να ακολουθήσουν, κατά σειρά εμφάνισης, το πολυφωνικό σύνολο του Μουσικού Γυμνασίου Ιωαννίνων «Νικόλαος Δούμπα», το πολυφωνικό σχήμα «Ηνορο», το πολυφωνικό σύνολο «Χασονία», οι «Κυράδες της Άνω Δερόπολης» από τα χωριά Σελλειό και Λόγγο, το πολυφωνικό της Δερβιτσάνης, το πολυφωνικό της Χειμάρρας και το «Πολύφωνο» - το Εργαστήρι Πολυφωνίας του ΚΕΜΦΑ.

Η «Πολυφωνική Σύναξη στα Γιάννενα» αποτέλεσε τον πρώτο σταθμό του Χειμερινού Πολυφωνικού Τραγουδιού 2023 που συνεχίστηκε σε Πολύτσπη και Δερβιτσάνη, από τις 13 έως τις 15 Ιανουαρίου, ανταμώνοντας βιωματικούς ερμηνευτές στα χωριά τους, καταγράφοντας και μαθητεύοντας, μωύοντας τους νέους συνταξιδιώτες στα φυσικά και κοινωνικά τοπία της ηπειρωτικής πολυφωνίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

«Έφυγε» και ο Στυλιανός Μπέλλος

Φιλολόγος, μελετητής και ερμηνευτής του παραδοσιακού ηπειρωτικού τραγουδιού

Πέθανε, τα ξημερώματα της Δευτέρας 2 Ιανουαρίου 2023 ο Στυλιανός Μπέλλος, καθηγητής φιλόλογος, τώως λυκειάρχης, ο οποίος ασχολήθηκε και συνέβαλε στη συστηματική συλλογή, διάσωση και διάδοση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και προώθησε νέες καλλιτεχνικές δυνάμεις στην παραδοσιακή μουσική της χώρας μας.

Ο Στυλιανός Μπέλλος γεννήθηκε στη Σέλλιανη Παραμυθιάς. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και παράλληλα μελέτησε μεθοδικά και συστηματικά την ελληνική παραδοσιακή μουσική κοντά στον λαογράφο Γεώργιο Μέγα και τον λαϊκό μουσικό Τάσο Χαλκιά. Η γνωριμία του με τον Ελβετό λαογράφο Samuel Baud - Bovy είχε αποτέλεσμα την ηχογράφηση πολλών ραδιοφωνικών εκπομπών καθώς και τον πρώτο του δίσκο, την «Ασημούλα». Από τότε κυκλοφόρησε περισσότερα από 300 παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια εκτελώντας τα, όπως τα έμαθε από τους μεγαλύτερους.

Συνεργάστηκε επί πολλά χρόνια με διακεκριμένους μουσικούς της λαϊκής ζυγιάς και βιρτουόζους του κλαρίνου, καθώς και με εκλεκτούς τραγουδιστές. Υπήρξε συνεργάτης ημερησίου και περιοδικού Τύπου Ηπείρου και Αθήνας, παρουσίασε εκπομπές δημοτικού τραγουδιού στην τηλεόραση, οργάνωσε και παρουσίασε επί σειρά ετών την ετήσια κοπή πίτας της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, στην οποία για χρόνια διετέλεσε Έφορος Πολιτισμού. Είχε λάβει εύφημο μνεία από το υπουργείο Παιδείας και τιμητικές διακρίσεις, επαίνους και βραβεία για την προσφορά του.

Η νεκρώσιμος ακολουθία τελέστηκε στην Ι.Μ. Παναγίας Παραμυθιώτισσας.

Με το άγγελμα του θανάτου του Στυλιανού Μπέλλου Π.Σ.Ε. εξέδωσε το ακόλουθο Δελτίο Τύπου:

Απεβίωσε ο Στυλιανός Μπέλλος, καθηγητής φιλόλογος, τώως λυκειάρχης, μελετητής και ερμηνευτής του παραδοσιακού ηπειρωτικού τραγουδιού και, για

πολλά χρόνια, Έφορος Πολιτισμού στην Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας.

Ο Στυλιανός Μπέλλος γεννήθηκε, το 1925, στη Σέλλιανη Παραμυθιάς. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, και παράλληλα μελέτησε μεθοδικά και συστηματικά την ελληνική παραδοσιακή μουσική κοντά στο καθηγητή-λαογράφο Γεώργιο Μέγα και τον λαϊκό μουσικό Τάσο Χαλκιά.

Η γνωριμία του με τον Ελβετό λαογράφο Samuel Baud - Bovy είχε αποτέλεσμα την ηχογράφηση πολλών ραδιοφωνικών εκπομπών καθώς και τον πρώτο του δίσκο την «Ασημούλα». Από τότε κυκλοφόρησε περισσότερα από 300 παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια εκτελώντας τα, όπως τα έμαθε από τους μεγαλύτερους και τηρώντας πάντοτε και με ευλάβεια το παραδοσιακό-ηπειρωτικό ηχώχρωμα.

Η δραστηριότητά του δεν περιορίστηκε στον Ελλαδικό χώρο. Δίδαξε σε πολλά Ελληνικά Σχολεία του εξωτερικού και προσπάθησε να μεταδώσει στα ελληνόπουλα της διασποράς την αγάπη για την μητέρα πατρίδα και το δημοτικό τραγούδι.

Υπήρξε μέλος και συνεργάτης επιστημονικών, πολιτιστικών και κοινωνικών Σωματείων και Ιδρυμάτων Ηπείρου και Αθήνας, μέλος κριτικών επιτροπών για την ανάδειξη νέων δημοτικών καλλιτεχνών και οργανωτής συναυλιών και ανάλογων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

Στην Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας προσέφερε πολλά. Στην Ηπειρωτικό πολιτισμό πλείστα. Αφήνει ιερή παρακαταθήκη. Μεγάλη η συμβολή του στη διάσωση και διάδοση του Ηπειρωτικού πολιτισμού.

Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Ο αποχαιρετισμός του Προέδρου της Π.Σ.Ε.

Με βαθύτατη θλίψη, αποχαιρετούμε σήμερα τον Στυλιανό Μπέλλο, τον δάσκαλο, τον μεγάλο πρεσβευτή της Ηπειρωτικής παράδοσης, που συνέβαλε τα μέγιστα στη διάσωση και διάδοση της Ηπειρωτικής Μουσικής.

Αποχαιρετούμε τον άνθρωπο Στυλιανό Μπέλλο που με τη συμπεριφορά, την εργατικότητα, τις γνώσεις και την επιμονή του

έγινε ο κήρυκας μεταλαμπάδευσης των ηπειρωτικών πατροπαράδοτων ιδεωδών.

Αποχαιρετώ προσωπικά ως Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος τον συντοπίτη, δάσκαλο και μονοδipόρο στα μονοπάτια της Δημοτικής και Μουσικής Παράδοσης, με την υπόσχεση ότι θα συνεχίσω να υπηρετώ αταλάντευτα τη Δημοτική μας Μουσική Παράδοση στο δρόμο που χάραξε.

Άξιος Ηπειρώτης στο μυαλό και στην καρδιά. Τραγούδησε το φαρμάκι της ξενιτιάς που λογίζεται χωρίς παρηγοριά. «Ο ζωντανός ο χωρισμός παρηγοριά δεν έχει». Την αγάπη. Χρωμάτισε μουσικά τα «δόντια πυκνά και μαργαριταρένια» και συμβόλισε με το τραγούδι του τον αποχωρισμό. «Αφήνω γεια μονούλα μου». Μια καταξιωμένη μουσική διαδρομή με ουσιαστικό περιεχόμενο.

Η μεγάλη οικογένεια της Π.Σ.Ε. θρηνεί για την απώλεια του Στέλιου και αναγνωρίζει το σπουδαίο έργο του ως Εφόρου Πολιτισμού και Πρωτεργάτη της παρουσίασης και διάδοσης της ηπειρωτικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στέλιο, για όλα αυτά, τα σημαντικά, τα αληθινά και τα μεγάλα που αξίζουν πραγματικά στη ζωή του ανθρώπου, θα σε θυμόμαστε με περισσή αγάπη και σεβασμό.

Το μουσικό σου έργο πέρασε στην αιωνιότητα. Το παράδειγμά σου αληθινή διδαχή.

Σε ευχαριστούμε για όσα μας δίδαξες.

ΚΑΛΟ ΣΟΥ ΤΑΞΙΔΙ
ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ο Δήμαρχος Σουλίου για την απώλεια του Στυλιανού Μπέλλου

Ο Δήμαρχος Σουλίου **Γιάννης Καραγιάννης**, με την αναγγελία του θανάτου δήλωσε:

Σε κλίμα βαθύτατης θλίψης και οδύνης, πληροφορηθήκαμε την απώλεια του Στυλιανού Μπέλλου, με καταγωγή από την Κρυσταλλοπηγή Παραμυθιάς.

Ο Στυλιανός Μπέλλος, υπηρέτησε με αφοσίωση την εκπαίδευση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ως καθηγητής φιλολογίας και λυκειάρχης, ταυτόχρονα με την

ενασχολήσή του στο παραδοσιακό τραγούδι, ως ερμηνευτής - τραγουδιστής.

Μεταλαμπαδεύοντας την αγάπη του για την πατρίδα και τα δημοτικά τραγούδια στους απανταχού Έλληνες, κατάφερε να αναδείξει πολιτιστικά τον τόπο μας, εντός και εκτός συνόρων, μέσω της δημιουργικής έκφρασης, όπως είναι το τραγούδι.

Τα θερμά μας συλλυπητήρια στην οικογένεια και τους οικείους του. Αιώνια του η μνήμη.

**Γιάννης Καραγιάννης,
Δήμαρχος Σουλίου**

Στη μνήμη του Ηπειρώτη ερμηνευτή και δάσκαλου της παραδοσιακής μουσικής, Στέλιου Μπέλλου

«Ο Στέλιος Μπέλλος «έφυγε» πλήρης ημερών. Έζησε γεμάτος από πολιτιστική

και εκπαιδευτική δράση, πρόσφερε στην περισυλλογή της λαϊκής - δημοτικής ηπειρωτικής μουσικής δημιουργίας, στη συνέχεια της, στην αντίληψή της με βάση τα μεγάλα λαϊκά προβλήματα κυρίως του αγροτικού - κτηνοτροφικού πληθυσμού μιας - για πολλές δεκαετίες - πολύ φτωχής επαρχίας της Ελλάδας, της Θεσπρωτίας, που η μαζική μετανάστευση στο εξωτερικό ήταν μοναδική αναγκαστική επιλογή, αφού και τα μεγάλα αστικά κέντρα τα έληπτε μεγάλη ανεργία.

Τραγούδησε το μοιρολόι για τον πόνο της μάνας, της δικής του μάνας, «ν' αναστενάζω δε μ' ακούς, να κλάψω δε με βλέπεις», που βίωσε τον ξενιτεμό του πολιτικού πρόσφυγα γιου της, τον πόνο του δικού του πολιτικού πρόσφυγα αδελφού στην Πολωνία. Τραγούδησε τον πόνο της μάνας που έχασε νέα κόρη, τη δική του αδελφή.

Με τον τρόπο του τραγούδησε τον φόνο της γυναίκας από βαθιά ζήλια του άνδρα, πρόβλημα που βιώνουμε και στις μέρες μας. Με την αφάνταστα μελωδική φωνή του έδωσε μια μοναδική ερμηνεία στο ηπειρωτικό δημοτικό τραγούδι, κάνοντάς το προσιτό σε πολύ μεταγενέστερες γενιές.

Συνδυάζοντας την πολιτιστική με την εκπαιδευτική δράση του, ως φιλόλογος, γύρισε όλο τον κόσμο, όπου βρισκόταν ελληνική παροικία και αντίστοιχο σχολείο, διδάσκοντας την ελληνική γλώσσα και συμβάλλοντας στη διάδοση του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού.

Αν και συχνά εκτός Ελλάδας, πάντα διακριτικά βρισκόταν δίπλα στους συγγενείς του, κυρίως όταν χτυπιόντουσαν από συμφορές. Αξέχαστη η συμπράξασή του στους γονείς μου, όταν έχασαν τον γιο τους και βρισκόμουν στο εξωτερικό, η φροντίδα του για να μ' επισκεφθεί η μητέρα μου στο εξωτερικό (...)

Η εξοδελφή του, **Ελένη Μπέλλου**, «Ριζοσπάστης», 7 Ιανουαρίου 2023

Η τελευταία φωτογραφία στο ΣΕΦ στην «Πίτα του Ηπειρώτη 2019», 3 Φεβρουαρίου 2019 (Φωτ.: Αλέξης Τσέκας)

Ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος -Χίτος αποχαιρετίζει τον Στέλιο Μπέλλο με τα ακόλουθα θερμά, συγκινητικά, πατριωτικά, Ηπειρωτικά λόγια.

Σε εκδήλωση με τον Κάρολο Παπούλια

Στυλιανός Μπέλλος, Τάσος Χαλκιάς, Λάκης Χαλκιάς. (Φωτ.: Από ανάρτηση του Λάκη Χαλκιά στο διαδίκτυο)

Ιστορικά και Παραδοσιακά Ανάλεκτα

Ο συχαρικιάρης με την ανθοδέσμη της νύφης στο χέρι. Ο συχαρικιάρης προηγείται του γαμπρού και των καλεσμένων και φτάνει πρώτος στο σπίτι της νύφης, όπου της προσφέρει την ανθοδέσμη και αναγγέλλει τον ερχομό του συμπεθεριού για να την πάρουν για την εκκλησία. Η νύφη του βάζει μια πετσέτα στην πλάτη και του προσφέρει ένα μπουκάλι με τσίπουρο ή ούζο και ποτήρι. Στη συνέχεια επιστρέφει καλπάζοντας στο συμπεθεριό του γαμπρού. Γιάννης Καραμπούλας

Ο Συχαρικιάρης

Από το Περιοδικό «Ο ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ», Έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Αμπελοκαρπιτών. Γιάννινα Φλεβάρης 1984

Ήταν, έθιμο παλιό, τη μέρα του γάμου να διαλέγουν καμιά δεκαριά νέους, λεβεντόκαρμους, και ωραίους και να τους στέλνουν προπομπούς στο σπίτι της νύφης, δείγμα ότι το συμπεθερικό ξεκίνησε και η νύφη να ετοιμάζεται.

Αυτοί πήγαιναν συνήθως καβάλα σ' άλογα! Ο γαμπρός έστελνε τα συχαρίκια.

Σ' αυτή την περίπτωση υπήρχε πάντα ο πιο δραστήριος που είχε το γενικό πρόσταγμα.

Έτσι σ' έναν γάμο όταν πλησίαζε η ώρα να ξεκινήσουν για τη νύφη, ο μπαϊρακτάρης φώναζε να ψυχάσουν λίγο τα βιολιά και είπε:

- Να διαλεχτούμε καμιά δεκαριά να πάμε τα συχαρίκια.
- Να διαλεχτούμε πετάχτηκε ο κασιδιάρης.

Τον έζωσαν τα φίδια τον αρχηγό, και το ξανάπε λίγο πιο δυνατά και με ιδιάζοντα τρόπο να καταλάβει ο κασιδιάρης.

Ε! βέβαια να διαλεχτούμε ξανάπε ο κασιδιάρης που όλο έβγαине μπροστά.

Τότε άναψε ο αρχηγός και τούπε:

- Πού στο διάολο να βρούμε τόσους κασιδιάρους να στείλουμε... Κάκκαλο ο καπμένος. Τότε συνήλθε...

Σκληρό μάθημα αυτογνωσίας ...χρειάζεται καμιά φορά.

Ο συχαρικιάρης

1969. Συχαρικιάρης σε γάμο στην Κυψέλη Άρτας. Από το φωτογραφικό αρχείο του Δημητρίου Καραλή

Ο πρόεδρος της Εταιρείας Κ. Φρόντζος με μέλη του Χορευτικού Ομίλου της Κόνιτσας (1961). «Ηπειρος, Ιστορική παράδοση και δημιουργική συνέχεια», 1989 (Φωτ.: Πολύβιος Καρράς)

Λίγο πριν το τέλος

«Σπίτια παρατημένα, μισογκρεμισμένα. Ανήμπορα να αντισταθούν στην αποσπασματική δύναμη του χρόνου. Εκπέμπουν ένα οδυνηρό βουητό μοναξιάς και συνειρμικά οδηγούν τη σκέψη στο μοιρολόι: "Ανάθεμά σε ξενιτιά". Κάποτε, εκεί μέσα "έζησαν οικογένειες", μεγάλωσαν παιδιά, γιαιτάδες "ταχτίρισαν" βρέφη και κούνησαν σαρμαντίτσες. Γλέντησαν, "ήπιαν φαρμάκια", "έζησαν γιορτάσια", δημιούργησαν, χαιρέτησαν τον ερχομό, τη γέννα κι αποχαιρέτησαν τη ζωή. Τραγουδούσαν...»

Κ.ο. Α.

«Το νερό νεράκι» στη Λεπτοκαρυιά

Γράφει ο Αποστόλης Βενέτης

Χειμώνας, η υγρασία το κόσμημα της Λεπτοκαρυιάς!

Το παρτίνο του Λεπτοκαρυίτη!

Νοτισμένη η πέτρα, το χορτάρι!

Η διαρκής ομίχλη, η βροχή, η πρωινή πάχνη!

Το νερό υπάρχει εδώ σε κάθε του μορφή! Στο μικροκλίμα συμβάλλουν τα πλούσια τρεχούμενα νερά του Καλαμά και της Λαγκαβίτσας που κλωθογυρίζουν το χωριό και επακόλουθα το υδρεύουν από το υδραγωγείο του Μούκα!

Άπλετο λοιπόν το αγαθό στις βρύσες αλλά και η κρίση στις συζητήσεις «είναι ακριβό - είναι φθινό».

Το νερό, χρόνια πριν, δεν ήταν ούτε ακριβό, ούτε φθινό! Ήταν το νερό του κόπου!

Περί ου ο λόγος θύμηση κάπου στην δεκαετία του '70!

Στο χωριό παιδί από την πόλη με κοντό παντελονάκι!

Πού τρεχούμενο νερό τότε σε βρύση!

Η βάρβα η Βασιλω, αδελφή του πάππου μου Αποστόλ' Βε-

νέτη, ζάλωνε κάθε τόσο το γομάρ' της με δύο - τέσσερα πλαστικά μπιτόνια. Στο σαμάρι με μιας βρισκόμουν κι εγώ. Καβαλάρης για την βόλτα. Καουμπού με λάσο την τρικιά! Γέμιζε τα δοχεία μια στην βρύση του Τάτσι, μια στου Διαμαντή!

Η τρίτη στο Πλάι έπεφτε μακριά βλέπετε! Η βάρβα ήταν σοφή! Ήξερε κάθε φορά πια βρύση έχει δυνατή ροή!

Και βουρ πίσω για το σπίτι! Τα μπιτόνια με την σειρά τους γέμιζαν με ευλάβεια το τενεκεδένιο δοχείο με την μικρή μπρούτζινη βρύση. Κρεμόταν από ένα καρφί σε λίθινη μάντρα! Νερό για να πιεις! Νερό το πρωί με προσοχή τα μάτια να ξεπλύνεις για να ξυπνήσεις! Πού για καζανάκι ... Εξάλλου δεν υπήρχε καζανάκι στο WC της κάκω Βασιλω! Στον λάκκο πίσω από το μαντήρι!

Εκεί που παλεύω με τη γλυκιά θύμηση με επαναφέρει στο παρόν η πολύτιμη γνώση!

Το αξιόλογο συγγραφικό έργο του προσωπική Thanasis Petrou «τα γενεαλογικά δέντρα της Λεπτοκαρυιάς Θεσπρωτίας» στη σελίδα 20.

«οι κάτοικοι έφυγαν από την Μπονιτζίνα και εγκαταστάθηκαν στη σημερινή θέση του χωριού αφενός για να ... και αφετέρου η ύπαρξη νερού από βρύσες που υπήρχαν θα διευκόλυνε τη ζωή τους σε αντίθεση από τη Μπονιτζίνα που για το νερό έπρεπε να κατέβουν στα Αναβρυστικά!»

Οι βρύσες λοιπόν του Τάτσι, του Διαμαντή, του Πλάι ήταν η αιτία που αναγεννήθηκε το χωριό σ' αυτή την θέση! Τότε που το νερό δεν ήθελε γρόσια, ήθελε κόπο!

Στις βρύσες του χωριού με ξενάγησε ο πάντα παρών Αράνης!

Ενωσείται βέβαια αφού πρωτίτως έλαβα διαπιστευτήρια ασφαλείας από τον θανάση «ρε συ αυτός δαγκάνει», «όχι θα σε γυρίσει παρέα όλο το χωριό».

Όπως κι έγινε!

Οι βρύσες βαθύσκοιτες ακόμη ρέουν γάργαρο νερό! Η πρόσβαση στρωμένη με γήινο χαλί από παχύ φυλλωσιά βελανιδιάς! Τριγύρω καταπράσινα! Η μόνη διαφορά στην ίδια διαδρομή από το '70 μέχρι σήμερα, αντί για το γομάρ' της κάκω Βασιλω, ο σκύλος ο Αράνης, ίσως κι η μετεμψύχωση του γομαριού...

«Οι βρύσες ακόμα τρέχουν»

«Πέτρινες κατοικίες που στέγαζαν κάποτε πολυμελείς οικογένειες σαγηνεύουν μέσα στην ομίχλη του παγωμένου Γενάρη τον καθένα από εμάς και ίσως να φέρνουν αναμνήσεις! Δεν μπορείς να μην θαυμάσεις την αντίσταση τους στο χρόνο και στις σκληρές καιρικές συνθήκες της μάνας Θεσπρωτικής γης!»
Αδελφότητα Λεπτοκαρυιτών Θεσπρωτίας

Όταν τα καλίσματα, παραδομένα στην απόλυτη εγκατάλειψη, καθολικά ανήμπορα, ψιθυρίζουν τον άφαστο πόνο τους, που αντχεί εκκωφαντικά στις καρδιές όλων μας...

Γιάννης Καραμπούλας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΑΛΙΔΑ ΣΤΗΝ «ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ»

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας στην «Πίτα του Ηπειρώτη 2023» βράβευσε τον Νίκο Κατσαλίδα «για το τεράστιο πνευματικό έργο, ποίηση, πεζογραφία και μεταφράσεις, που έχοντας τις πνευματικές του ρίζες στην ελληνική παράδοση διέπεται από τη βαθιά αγάπη για την ιδιαίτερη πατρίδα του, προωθεί στο ακέραιο τον ελληνικό πολιτισμό και τις πνευματικές του αξίες».

Το βραβείο παρέδωσε ο Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας, Χρυσόστομος (Μάκης) Κιάμος-Χήτος.

Δημοσιεύουμε συνέντευξή του για την «Πανηπειρωτική» στην οποία φαίνεται όχι μόνο η Ηπειρώτικη λαλιά, αλλά και η Ηπειρώτικη ύπαρξη. Την συνέντευξη πήρε το μέλος της Συντακτικής Επιτροπής Κατερίνα Σχισμένου.

1 Πού γεννηθήκατε και μεγαλώσατε και πώς επηρέασε αυτός ο τόπος την πορεία σας και ιδιαίτερα τη συγγραφική;

Γεννήθηκα, γαλουχήθηκα πνευματικά και μεγάλωσα στην Άνω Λεσινίτσα, περιοχής Θεολόγου, των Αγίων Σαράντα σε μια οικογένεια με παραδόσεις, σε αρχοντικό σπίτι χτισμένο το 1932, από τον ξενιτεμένο παππού στην Αμερική, με μια σκαλισμένη εξώπορτα του 1895, από το παλιό αρχοντικό του ξενιτεμένου προπάππου στην Πόλη. Κι ύστερα όπου πήγα κι όπου γύρισα, στις ατραπούς της γενέτειράς μου που έφτιαξε την ψυχασύνθεσή μου πάντοτε, εντός μου κι εκτός μου, γύρισα και ξαναγύρισα. Το χωριό μου βρίσκεται πίσω από τον όγκο της Μουργκάνα, ακριβώς πάνω στα σύνορα, σε μια αυθεντική περιοχή με τις Ελληνικές παραδόσεις της, με την καθαρή, πλούσια Ελληνική γλώσσα της και την Ηπειρωτική ντοπιολαλιά της. Η πυκνή δασωμένη φύση αργάζει και δεσπόζει τριγύρω όλα τα θειικά βουνά και τις ράχες, οι συναυλίες των πουλιών αναγαλιάζουν τις ψυχές των ανθρώπων, οι νύχτες φέρνουν τόσο κοντά τον ουρανό και τ' άστρα που μου φαίνεται ότι κοιμήθηκα μαζί μου στο μαξιλάρι των ονείρων, τα φαραγγια ακούσαν και στις χαραμάδες των θρύλων μπαινοβγαίνανε οι νεράιδες. Τα βράχια είναι σαν προτομές και αγάλματα στημένα προς τον ουρανό. Δεκαεφτά εκκλησίες είχε το χωριό μου και από μικρός στις γιορτές που πήγαινα με τη γιαγιά μου, είδα αγίους, νωπογραφίες κι άκουσα ψαλτήρια. Στο σπίτι μου υπήρχε ο Όμηρος, το Ευαγγέλιο κι ο Ονειροκρίτης. Τόσο γραφικός και ειδυλλιακός ο τόπος; Ναι, αλλά εκεί έζησα και τον συμπατριώτη μου βιοπαλαιστή, παλεύοντας για επιβίωση με τα στοιχεία της κοινωνίας και τα στοιχεία της φύσης. Όλος αυτός ο τόπος με το τοπίο και τους ανθρώπους, έφτιαξαν τον κόσμο μου, απ' όπου αντλώ μοτίβα και θέματα.

2 Πόσο κουβαλάει ένας Ηπειρώτης μέσα του την Ήπειρο, τη μεγάλη της παράδοση και ακόμη περισσότερο πώς διαχειρίζεται την πλούσια γλώσσας της;

Πάντα η μικρή ιδιαίτερη πατρίδα διακρίνεται από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της που τα βαστάει σαν κειμήλιο και σαν κόρη οφθαλμού, ως δείγμα της ταυτότητάς της. Αυτά είναι πολλά, και εσωτερικά και εξωτερικά: Η αρχιτεκτονική και η δομή των σπιτιών πάνω στα βράχια ανάμεσα στα δέντρα, δίνουν και παίρνουν με τον ουρανό να κερδίζουν χώρο, τόσον αναγκαίο γι' αυτούς τους Βόρειους ορεισίβιους Ηπειρώτες. Αυτή είναι η πρώτη επαφή με τον φυσικό κόσμο, μέχρι να μπεις στον ψυχικό κόσμο, στη λαογραφία, στα ήθη κι έθιμα της

ζωής, της γέννησης, του γάμου, της χαράς και του θανάτου, σε στις αρχαίες Ελληνικές τραγωδίες. Αλλά το πρώτο είναι η γλώσσα. Όπως ανέφερα πιο πάνω, η καθαρή και πλούσια Ελληνική γλώσσα με την Ηπειρωτική ντοπιολαλιά, εμπλουτισμένη από γενεές γενεών, είναι το στοιχείο που κουβαλάει και διακρίνει κάθε Ηπειρώτη όπου και να βρίσκεται ανά τον κόσμο, ένα πλούσιο λεξιλόγιο με μελωδικά παντρέματα φωνήεντων και σύμφωνων τόσο που με ένα πονεμένο μοιρολόι ανατριχιάζει ο κόσμος, που μ' ένα πολυφωνικό δημοτικό κελαρυστό τραγούδι του δεκαπεντασύλλαβου, τότε σιωπούν και τότε θροϊζουν και τα δέντρα..

3 Έχετε ασχοληθεί και με την τοπική σας παράδοση, κληρονομιά απ' τον πατέρα σας; Πόσο υπάρχει μέσα στο έργο σας αλλά και στη ζωή σας;

Την τοπική παράδοση δεν την είδα δογματικά να την προβάλλω προς τους άλλους, αλλά ως επίτευξη και στολίδι που βάσει των καλύτερων μοντέλων της γίνεται σημείο έμπνευσης. Για μας τους Άνω Ηπειρώτες η τοπική παράδοση είναι αυθεντική και δεδομένη, δεν είναι ούτε ξενόφερτη και ούτε στημένη. Είμαστε γεννημένοι μέσα της και γαργαρίζει μέσα μας και δεν μπορεί να ξεκοπεί από την καθημερινότητά μας, τόσο περισσότερο για τους δημιουργούς. Αντιθέτως είναι παρόν, όχι ως μίμηση και αναπαραγωγή, αλλά ως μοντέλο αισθητικό στην δημιουργία μας. Η οικογένειά μου ήταν ένας μικρός λαογραφικός όμιλος βγαλμένος από την παράδοση. Η γιαγιά, ένας παραμυθός γεννημένος και μέχρι τα 92 της έφτιαχνε ιστορίες και παραμύθια. Η μάνα μέχρι τα 96, τραγουδούσε. Ο λαογράφος πατέρας τα μάζευε μέσα στους δύσκολους καιρούς και όταν άνοιξαν οι ορίζοντες έκδωσε πέντε βιβλία και στα 92 του άφησε και χειρόγραφα. Ο όμιλος ήταν έτοιμος και σε χαρές και ντέρτια, έπιανε τα πολυφωνικά με σιγανή φωνή μέχρι αργά τις νύχτες. Ο ίδιος μόλις ακούω τον πρώτο στίχο, ξέρω ως το τέλος όλα τα δημοτικά τραγούδια. Στο έργο μου είναι παρόν αυθόρμητα αυτός ο Βόρειος Ηπειρωτικός πλούτος. Στην ποίηση προπαντός, ξεκινώντας από τα μεγάλα παγκόσμια μοντέλα από τον Όμηρο μέχρι την σύγχρονη ποίηση, με έχει επηρεάσει το δημοτικό τραγούδι και μου βγαίνει πολύ απαιτητικός ο εσωτερικός ρυθμός και το κελάρυσμα. Ενώ στην πεζογραφία, σχεδόν τα κυριότερα μοτίβα τα έχω από κει, τα έχω τοποθετήσει εκεί και όλα τα πρόσωπα και οι ήρωες μου είναι ατόφιοι Ηπειρώτες. Όμως αυτό δεν είναι σκόπιμο, ούτε προτέρημα, όλοι οι δημιουργοί του κόσμου τραγουδούν τον τόπο τους και την γενέτειρά τους.

4 Τι σημαίνει για σας Ήπειρος και πόσο πιστεύετε πως είναι δεμένοι οι Ηπειρώτες με τον τόπο τους;

Η Ήπειρος είναι τόπος και κόσμος, ξεκινώντας από την μυθολογία ότι εκεί ήταν οι Σελλοί, οι πρώτοι Έλληνες, κοντά στην γενέτειρά μου. Η παγκοσμιοποίηση έχει θέμα με τον κόσμο κι ο κόσμος με τον τόπο. Νομίζω ότι ο Ηπειρώτης δεν είναι κομπλεξικός και δεν είναι δεμένος με τον τόπο του, παθολογικά, αλλά δημιουργικά και όταν βρίσκεται κοντά του και όταν είναι μακριά του. Θα έλεγα ότι οι Ηπειρώτες δεν είναι δεμένοι με τον τόπο τους μόνο με το στολίδι του δημοτικού τραγουδιού, τον πόνο, το μοιρολόι, το κλαρίνο, την νοσταλγία. Ο κάθε ηπειρώτης είναι και τόπος και χρόνος και ταξίδι και όπου ζει και προκόβει, είναι σε να προκόβει ο τόπος. Δεν είναι τυχαία που τόσο μεγάλοι ευεργέτες, ήταν Ηπειρώτες κι όπου κι αν βρέθηκαν και πρόκο-

ψαν, βάσταξαν χαϊμαλιά την ελληνική ψυχή και τη γλώσσα τους. Οι Ηπειρώτες όπου κι αν πάνε κι όπου κι αν ταξιδέψουν, δεν ξεχνούν τον τόπο τους. Άσε ύστερα τους ποιητές που τα όνειρα, όπου κι αν βρεθούν, σε τραμουντάνες ή σεληνόφωτα, τα βλέπουνε νοερά μόνο στον τόπο τους.

5 Ένα σχόλιο για την επικείμενη βράβευσή σας από την Π.Σ.Ε. που θα γίνει στη μεγάλη γιορτή «Πίτα του Ηπειρώτη 2023» στο ΣΕΦ στις 22.1.2023.

Είμαι αληθινά συγκινημένος. Ευχαριστώ πολύ την Π.Σ.Ε. που αποφάσισε να βραβεύσει την ταπεινότητά μου στην μεγάλη γιορτή της Πίτας του Ηπειρώτη.

Από το έργο του Νίκου Κατσαλίδα Η ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΥΛΟΛΟΓΟΥ

Εσύ καλά ήσουνε εδώ στα βόρεια ακροβούνια τα δασιά, λέει το πουλί, τι γύρευες στην μεγαλόπολη κι άλλαξες τόπο διαμονής, κλεισμένος μέσα; Από τη μια, καλά να πάθεις, σε σπριτόκουτο κλεισμένος. Από την άλλη, εμείς μείναμε στη μοναξιά μας καρτερώντας. Εσύ ξέρεις τις ευαισθησίες μας και για τα φθινοπωρινά φύλλα της ροδιάς ακόμα, που πέφτουνε στα περιβόλια, πώς να μη πονέσουμε και να μη στενοχωρηθούμε για σένα. Τώρα μόνος εσύ εκεί μακριά και μόνα εδώ κι εμείς, διαμετρικά οι τόποι. Περιμέναμε να γυρίσεις, μα όπως δείχνει δεν υπάρχει φως επιστροφής και μόνα θα χτίσουμε και τούτο το Μάρτη στη στέγη σου τις φωλιές μας. Και όταν ακούσαμε να λέγεται με αυστηρότητα: μένουμε σπίτι, εμείς σε δικαιολογήσαμε. Κι αν ήθελε να 'ρθει τούτη την άνοιξη δε θα μπορούσε, είναι απαγορευμένο, είπαμε. Τότε αποφασίσαμε να 'ρθουμε εμείς μόνα, τσουρμπο πουλιά του ουρανού, ν' αφήσουμε πίσω τη γενέτειρά σου και να ξημερώσουμε στα κιγκλιδώματα της πράσινης βεράντας σου με φίλους, μπονσάι και σπαράγγια, καλλωπιστικά της Αττικής να σε ξυπνούσαμε εκεί πέρα, κελαπδώντας από τα χαράματα του θεού, μα δεν εξαιρούνται ούτε τα πουλιά ακόμα, απαγορεύεται η κυκλοφορία, χρειαζόμαστε χαρτιά κι εμείς κι όχι συνθησμένα της καταγωγής, αλλά φορολογικές δηλώσεις, τόπο εργασίας, έστω κι αν πετούσαμε θα μας σταματούσανε στα διόδια ποιος ξέρει πόσες μέρες καραντίνα. Στην ετήσια φορολογία μας ο τόπος εργασίας είναι: βόρεια ακροβού-

νια. Τα εισερχόμενά μας είναι μηδαμινά, τα περισσότερα από καθημερινό τρύγο στις ακλάδευτες κρεβατινές σου. Τώρα δεν αποφασίζει πια ο τόπος. Τώρα, δε ρωτούν καταγωγές, ρωτούνε εφορίες, τώρα θέλουν και για τα πουλιά φορολογικές δηλώσεις εργασίας. Κι έτσι κι εμείς τα πονετικά πουλιά, καλύτερα να μείνουμε σπίτι μας εδώ, χαρά θεού στη μοναξιά, βλαστολογώντας τις κληματαριές της αυλής σου, παρά να μας σταυρώσουνε στα διόδια. Κάμε πως να κάμεις και τούτη την άνοιξη και όπου να 'ναι το κακό θα περάσει. Αλλά, να το ξέρεις καλά συντοπία μας, μένει το μεγάλο παράπονό μας πουλολόγε: Εσύ καλά κρατούσες στα βόρεια ακροβούνια και νύχτωνες και ξημέρωνες με το αυτί σου στημένο στις δειντροστοιχίες, χαζεύοντας, ακούγοντας τις δικές μας συναυλίες. Πώς μας άφησες κι έφυγες να μπεις στα σπριτόκουτα της πόλης; Τέλος πάντων όπως δείχνουν τα πράγματα και για μας τα πουλιά, που μείναμε ταμπολογώντας τις σταφιδασμένες ρώγες και για σένα που τις άφησες να σταφιδιάσουν στις κληματαριές, υπάρχει καραντίνα. Τι είναι άραγε αυτός ο κόσμος; Μήπως αναγκαστούμε να μπούμε κι εμείς τα ωδικά με μάσκες στις σκηνογραφίες σας στους ρόλους της τραγωδίας; Μια τρυπούλα ουρανό ζητούμε εμείς τα ωδικά πουλιά να αναπνεύσουμε και να σας περιμένουμε, μια τρυπούλα αναπνοή ζωής ζητάει ο κόσμος.

Αθήνα, 24.04.2020